

POHJANMAAN MAANPUOLUSTAJA

N:o 3
Syyskuu
2022

RESUL Vuorijotos 2022 Haapajärvi
Kuva: Jouko Liikanen

Pohjanmaan aluetoimisto – mukana maakuntien elämässä

Pohjanmaan aluetoimiston kuluva vuosi on monien muiden tehtävien hoitamisen ohella keskittynyt paikallispuolustuksen valmiuksien ylläpitämiseen ja parantamiseen koulutuksella sekä harjoituksilla, kansainvälisen kiristyneen tilanteen myötä kasvaneisiin reserviläisten ja muiden kansalaisten sekä yhdistysten ja tiedotusvälineiden kysymyksiin vastaamiseen, pandemian aikana syntyneiden ja pitämättä jääneiden tilaisuuksien tapaamisvelan hoitamiseen sekä Puolustusvoimien näkyvyyden alueellisen näkyvyyden merkittävään lisäämiseen. Maaliskuussa järjestetty VAASA22-paikallispuolustusharjoitus sekä Puolustusvoimien kesäkonsertti kalustonäytelyineen Kokkolassa 14.6. ajoittuivat kansalaisilta saadun palautteen perusteella kreivin aikaan. Keski-Pohjanmaan pelastuslaitoksen johtajan mukaan Kokkolan konserttiin osallistui yleisöä arviolta 1500 henkilöä.

Taistelut Ukrainassa ovat kestäneet yli puoli vuotta. Kansalaisia kiinnostavat ja mietityttävät tilanteen kehittymisen lisäksi myös mahdolliset vaikutukset Suomeen ja Puolustusvoimiin. Näihin asioihin otetaan turvallisuudentunnetta lisäävästi kantaa aluetoimiston tervehdyksen ja tilaisuuksien alustusten yhteydessä.

Kansainvälinen tilanne on vaikuttanut suomalaisten mielipiteeseen, joka on huomattu ja huomiotu myös aluetoimistossa. Kansalaisten maanpuolustustahto on vahvistunut selvästi. Yhä useampi suomalainen haluaa puolustaa Suomea aseellisesti, mikäli tilanne sitä vaatii. Tämä tahto on todennettu kyselyn tuloksessa, joka on tutkimusten ja mittaushistorian perusteella kaikkien aikojen korkein.

Sotilaallisella liittoutumisella on vahva kansalaisten tuki ja heitä kiinnostaa tieto siitä, että miten

liittoutuminen vaikuttaa puolustukseemme. Varusmieskoulutuksen ja naisten vapaaehtoisen asepalveluksen perusteet eivät muutu NATO-jäsenyyden myötä. Asevelvollisten koulutusta kehitetään jatkuvasti osana Puolustusvoimien toiminnan kehittämistä. Jäsenhakemus ja tuleva jäsenyys ei siis vaikuta nyt palveluksensa aloittaneiden tai aloittavien varusmiesten palvelusjärjestelyihin tai asemaan. Mahdollisen Nato-jäsenyyden merkittävin vaikutus olisi se, että Suomi olisi osa Naton yhteistä puolustusta ja viidennen artiklan mukaisten turvatukuiden piirissä. Suomen puolustuksen ennaltaehkäisevä vaikutus olisi nykyistä huomattavasti suurempi. Naton suurimpia merkityksiä puolustuskyvylle olisivat sellaiset kyvykkyydet, joita pienellä maalla ei ole itsenäisesti varaa hankkia.

Pohjanmaan aluetoimistolla on hyvä valmius, jota säädellään joustavasti arvi-

oidun tarpeen mukaisesti. Vuoden aikana toteutettavilla kertausharjoituksilla, Puolustusvoimien vapaaehtoisilla harjoituksilla sekä Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen kursseilla ylläpidetään ja kehitetään reserviläisten osaamista pohjalaismaakunnissa. Pohjanmaan aluetoimiston yhteydenpito muihin viranomaisiin, kuntiin ja kaupunkeihin sekä muihin keskeisiin kokonaisuumaanpuolustuksen toimijoihin on jatkuvaa.

Varma syksyn merkki ovat kutsunnat. Pohjanmaan aluetoimisto toteuttaa toimialueensa kaupungeissa ja kunnissa elokuun puolesta välistä alkaen neljän kuukauden mittaisen urakan. Tuon neljän kuukauden aikana toteutetaan 48 kutsuntatilaisuutta, joissa kutsunnanalaiten paikkakunnittainen määrä huomioiden päätöksiä tehdään yhdessä tai useammassa lautakunnassa. Itsenäisyyspäivän 6.12. viettoon liittyvien tilaisuuksien val-

mistelut on aloitettu samoin kuin Jääkärien kotiinpaluun 105-vuotisjuhlapäivän viettäminen Vaasassa lauantaina 25.2.2023.

Aluetoimiston päällikkö

Everstiluutnantti
Pasi Heinua

Digitalisaatio on muuttanut myös suomalaisten turvallisuutta

Informaatio-sodankäyntiin ja mustaan informaatiovaikuttamiseen varautumiseen meillä suomalaisilla on hyvät mahdollisuudet, kirjoittaa lehtori Panu Moilanen.

Sota on Ukrainan tapahtumien myötä entistä vahvemmin myös suomalaisten mielissä. Vain reilun tuhannen kilometrin päästä saapuu kuvia kuolemassa, ihmisten kärsimyksestä ja tuhoutuneista kaupungeista. Sota näyttäytyy meille tällä hetkellä hyvin konkreettisena kulutus- ja tuhoamisotana. On kuitenkin hyvä muistaa, että sotaa käydään myös muualla kuin reaali maailmassa – digitaalisesta on tullut yhä tärkeämpi osa käytännössä kaikkia konflikteja.

Digitalisaatio on muuttanut turvallisuusympäristöä merkittävästi. Turvallisuuteen voidaan digitaalisesti vaikuttaa kahta kautta. Digitaalisen maailman toimintaa voidaan häiritä teknisesti, jolloin puhutaan usein kybervaiikuttamisesta ja kyberuhista. Toisaalta digitaalisen maailman kautta voidaan vaikuttaa myös informaatioon ja sitä kautta eri toimijoiden arvoin, asenteisiin ja päätöksentekoon. Tällöin puhutaan informaatiovaikuttamisesta ja

-sodankäynnistä.

Sota ja rauha nähdään Suomessa yleensä dikotomiana: maassa on joko sota tai rauha, ja viime vuosikymmenet tämän vuoden alkuun saakka meillä puhuttiinkin syvän rauhan ajasta. Tilanne ei kuitenkaan ole ollut näin yksiselitteinen. Erilaisten uhkien – niin sotilaallisten kuin muidenkin – kirjo on jo hyvän aikaa sitten laajentunut ja moninaistunut.

Digitaalisessa maailmassa on ollut rauhatonta jo pitkään, ja myös informaatio-tilassa tapahtuu koko ajan. Syvän rauhan aika on ollut ohi jo vuosia, ja nyt se on käsitteenä kadonnut myös julkisesta puheesta.

Syvän rauhan sijaan voidaan puhua harmaasta epävakauden ajasta. Se vaikuttaa myös meihin suomalaisiin. Olemme täysin riippuvaista erilaisten digitaalisten järjestelmien ja tietoliikenneyhteyksien toimivuudesta, ja arkkemme on digitaalisesti medioitunut: todellisuutemme muodostuu ja muovautuu hyvin pitkälti erilaisten mediassa kohtaamiemme viestien ja sisältöjen perusteella.

Tämä kehitys on tapahtunut monessa suhteessa vaivihkaa ja huomaamattamme, ja siksi onkin tärkeää pysähtyä pohtimaan, mitä se

käytännössä tarkoittaa.

Valkoista ja mustaa vaikuttamista kansalaiseen Digitalisaatio on mahdollistanut myös ennen näkemättömän tehokkaan ja tarkan viestinnän. Tämän seurauksena myös meihin suomalaisiin vaikutetaan aktiivisemmin kuin koskaan aiemmin. Suurin osa tästä vaikuttamisesta on normaalia ja hyväksyttävää, ja siitä voidaan puhua valkoisena informaatiovaikuttamisena. Meille on esimerkiksi jo nyt loppukesästä kerrottu, että tulevana talvena pitää säästää energiaa ja annettu energiansäästövinkkejä. Meistä jokainen kohtaa kuitenkin arjessaan tietoisesti tai tietämättään myös vihamielistä, mustaa informaatiovaikuttamista, jota voidaan kutsua myös informaatio-

sodankäynniksi. Informaatio-

sodankäyntiä voidaan toteuttaa paitsi viestinnän keinoin, niin myös esimerkiksi yhteiskunnallisella, poliittisella, psykologisella, sosiaalisella, taloudellisella ja sotilaallisella vaikuttamisella. Operaatioita toteutetaan kaikilla sodankäynnin tasoilla, siis niin taktisella, operatiivisella kuin strategisellakin tasolla. Esimerkiksi alueloukkaukset, poliittiset uhkailut tai vakapa rajojemme lähellä to-

teuttavat joukkojen siirrot ja sotaharjoitukset ovat nekin myös informaatio-

teksti on julkaistu alunperin Jyväskylän yliopiston JYUnity blogissa elokuussa 2022.

Panu Moilanen

Kirjoittaja on lehtori ja tutkinto-ohjelmavastaava informaatioteknologian tiedekunnan Turvallisuus ja strateginen analyysi

-maisteriohjelmassa. Lisäksi hän valmistelee Maanpuolustuskorkeakoulussa toista väitöskirjaansa informaatiovaikuttamisesta, luottamuksesta ja suomalaisten maanpuolustussuhteesta.

RESERVILÄISLEHDEN LUKIJOILLE

LUMONITE JA OLIGHT

TUOTTEET

-10%

LUE QR-KOODI JA
HYÖDYNÄ ALE

VALOSTORE

Vaasan ja Kesäyön Marssit 2022 – kävelyn juhlaa

Pohjanmaan Maanpuolustaja julkaisee vielä näin jälkikäteen kansainvälisen Vaasan Marssin ja MPK:n kansallisen Kesäyön Marssin alkuseremonioiden yhteydessä pidetyn puheen, jossa erityisen huomion kohteena oli kävelystä harrastava 98-vuotias veteraani. Puhe on samalla myös kunnianosoitus kaikille sotiemme veteraaneille, marssikokemusta heillekin kertyi.

–Olen Hannu Maunula ja tuon Vaasan Marssiin MPK Pohjanmaan maanpuolustuspiirin tervehdyksen. Toimin koulutuspäällikkönä Vaasan koulutuspaikassa ja parisenkymmentä vuotta itsekkin olen kansainväliseen Vaasan marssiin osallistunut. Nyt kävelen Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen Kesäyön marssin, mikä 42 km:n mittaisena toteutetaan jälleen yhteistyössä Vaasan Kävelyklubin kanssa. Itse asiassa esitin aikoinaan tätä marssiyhteistyötä yhdistyksemme keskusjohdolle Helsingin, mikä nyt kolmannen kerran toteutuu. Kiitän Vaasan Kävelyklubia, että olemme saaneet kansallisen tapahtuman nivottua näin kansainväliseen ilmaperiin. Vaasan veri ei ole tässäkään vapissut, vaan kävely on yhdistänyt meidät vapaaehtoiseen maanpuolustustyöhön. Kiitos yhteistyöstä!

Lähestyn tässä tervehdyksessä palaamalla kävelyn ja marssin määritelmiin, sillä on hyvä tietää, kumpaa on tekemässä.

Kävely on etenemistä jalkojen varassa syklistesti siirtämällä jalkaa toisen eteen ja liikuttamalla kehoa sen yli. Ihmisen kävelysä toinen jaloista on aina kosketuksissa jalustaan ja askelsyklin kaksoistukivaiheessa molemmat jalat. **Marssi** sen sijaan on sotilasosaston siirtyminen paikasta toiseen, joko jalan tai ajoneuvoilla. Marssi on

Hannu Maunula

siis kävelyn sotilaallinen muoto.

Tästä aasinsillasta päästään Vaasan marssiin osallistuviin kunniakansalaisiimme. Näin Suomen Vapaudenpatsaan kupeessa on meidän jälkipolvien syytä tässäkin yhteydessä kiittää teitä, vapautemme lunastaneita, marssistanne rauhamme puolesta. Silloin sotavuosina monivuotiseen ja olosuhteiltaan ankaraan tapahtumaan ei kysytty vapaaehtoisuutta, käskystä oli mentävä. Osa tästä marssista selvisi, osa jäi kumpujen kätköihin. Te lunastitte meille sen, että voimme nyt vapaaehtoisesti valita kävelemmekö vai emme. Ja hyvin monet ovat valinneet tämän liikuntamuodon itselleen.

Kävely on erinomainen, ihmiselle luontainen ja terveellinen kuntoilu- ja terveysmuoto, eikä vaadi kalliita välineitä tai kuntoklubijäsenyyksiä. Huippuyliopisto Harvardin mukaan kävely on yksinkertaisuudessaan yksi maailman parhaista kuntoilu- ja terveysmuodoista ja korostaa keskittymään kävelypäivän kahteen asiaan: katse

ylhällä ja selkä suorana.

Suomessa Terveystieteiden ja Hyvinvoinnin laitos varoittaa jatkuvan istumisen vaaroista, jolloin tuki- ja liikuntaelämistön ongelmat lisääntyvät ja riski sairastua mm. 2-tyyppin diabetekseen, sydän- ja verenkiertoelämistön sairauksiin sekä masennukseen. Käveleminen ylläpitää reisu- ja lantion ja alaselän luuntiheyttä. Sydän- ja verisuonisairauksien riski pienenee, kun verenpaine laskee, veren rasva-arvot ja sokeriarvot paranevat. Samalla kävely vaikuttaa mielen hyvinvointiin.

UKK-instituutin mukaan alle 5 000 askeleen päivät eivät ole riittävän aktiivisia. Monille on tuttu toteamus 10 000 askeleen päivätavoitteesta. Terveysmantra ei ole kaukana totuudesta, sillä 9 000 askelta on aikuisille suositeltu päivän minimiaskelmäärä. Arki- ja vapaa-aikasta lasketaan kertyvän noin 3 000–4 000 päiväaskelta, ja kun siihen lisää puolen tunnin kävelyn, päästään 9 000 askeleen minimi tavoitteeseen.

Teistä veteraanisukupolven kunniakansalaisten joukosta haluan nostaa esiin yhden henkilön. Suonette tämän, sillä hän on yliverinen osallistuja sekä kävelyharrastuksen puitteissa maailmanlaajuisesti että Vaasan Marssin historiassa. Hän on helsinkiläinen ja syntynyt vuonna 1923 Stellenboschissa, Etelä-Afrikassa. Hänellä on hallussaan kävelytapahtumista osallistumismitaleita enemmän kuin kunniamerkkejä suurvalta-armeijan marsalkalla rinnassaan Voiton päivän paraatissa. Hän on meille kaikille Vaasan Marssin kävelijöille monivuotinen ystävä. Tervehdys, Yrjö

Vallilan rykmentissä. Hän haavoittui Karhumäessä 1942, mutta palasi toivuttuaan takaisin rintamalle. Kokemuksensa ”sieltä jostakin” pelkistyy paitaan, jossa lukee Veteran from World War II.

Kertomansa mukaan kävelynharrastus oli vaimon ansiota, ja harrastus vei heidät kymmeniä maihin. Hollannin Nijmegenin marssilla Yrjö on ollut 21 kertaa. Arvonimi International Master Walker on siis todella aidosti ansaittu!

Hänelle kävely on sosiaalinen tapahtuma. Yrjöllä on tuttu kävelyporukka Helsingissä, ja harjoitusmetodi on mainio. Joka sunnuntai joukko tapaa Helsingin rautatieasemalla, ja he siirtyvät metrolla tai junalla jonnekin ja kävelevät takaisin päin niin kauan kuin jaksavat. Yrjön motto kantaa: ”Potku vain takapuoleen ja ulos raikkaaseen ilmaan!”

Periksiantamattomuutta kuvaa nykytilanne, jolloin tarvitaan rollaattorin tuki, mutta teräsvaari ei anna pätäkääkään periksi mieli-

puuhalleen. Kävelyporukan kanssa on puhuttu, että kun aika jättää, he kävelevät Maunulan majalle ja sirottelevat Yrjön tuhkat Kesäyön marssiin. Mukana voisi olla rommitynnyri, josta ihmiset voisivat ottaa paukun hänen muistolleen.

Yrjön aktiivista luonnetta kuvaa myös se, että hän lähettää päivittäin mielipidekirjoituksia yli 250 lehteen ja yli tuhanteen osoitteeseen.

Yrjö, me Maanpuolustuskoulutusyhdistys MPK:ssa toivomme, että jaksat ylläpitää tavoitteesi, mikä on pystyä kävelemään äänkäyttämättä 10 kilometriä päivässä. Siis tämä ilman tekosyitä ”miksi juuri tänään muka jaksaisi!” Toivomme, että pääset vielä marssimaan Sveitsiin tai Saksaan kuulemaan, kun tutut kävelijät ja yleisö hurraavat: ”URJO is coming!” Yrjö Saraste sinulle kunniaa tehden, olet kävelyn elävä legenda Suomessa!

Hannu Maunula

Yrjö Saraste

Maanpuolustusnaiset omavaraisuutta vahvistamassa

Keskipohtjanmaan maanpuolustusnaissilla on ollut vireää toimintaa koko vuoden ajan. Yhdistyksen tavoitteena on innostaa naisia henkisen ja fyysisen kunnon vahvistamiseen, valmiuksien kouluttamiseen liittyen arjen turvallisuuteen sekä häiriötilanteisiin varautumiseen. Ukrainan sota havahdutti useat miettimään turvallisuutta ja varautumista, ja siten uusia jäseniä on tullut suhteellisen paljon tämän vuoden aikana.

Yhdistyksen jäsenet ovat saaneet tämän vuoden aikana oppia varautumisesta ja omavaraisuudesta mm. opettelemalla pilkkimistä ja palstaviljelyä. Pilkkimässä käytiin alkuvuoden aikana ja opittiin mm. kairan käyttö, syöttien laittaminen ja pilkkimistekniikka. Saalis ei aina ollut kovin suuri, mutta tekniikka on otettu haltuun.

Keväällä vuokrattiin Kokkolan kaupungilta viljelypalsta, jossa jäsenet saivat opetella ja harjoittaa kasvien, juuresten ja kukki-

Pilkillä yhdessäolo korvaa saaliin määrän.

en kasvattamista. Kaikilla jäsenillä oli mahdollisuus osallistua sekä palstan viljelemiseen että sadon korjaamiseen. Palstan peruna-

sadosta tuli niin hyvä, että saatiin Kokkolassa järjestettyyn yhdistysten toritapahtumaan perunapusseja arpajaisvoitoiksi. Palstalla

kasvaneesta pellavasta ja ikikukasta on tarkoitus as- karrella tulevan joulukuun jäsenillä. Keväällä järjestettiin jäse-

nille hätäensiapukoulutus, jossa treenattiin ensiapu- taitoja. Lisäksi on ollut ulkoilutapahtumia mm. otsalampussuunnistus ja

mielenkiintoinen luento Kokkolanseudun Lottaperinneyhdistyksen toiminnasta ja patsashankkeesta. Olemme eläneet viime vuodet poikkeustilanteissa: ensin tuli korona, sitten Ukrainan sota ja sen ohella sähkön hinnan roima korotus. Poikkeustilanteet ja niissä toimiminen tulee entistä tärkeämmäksi ja siksi pyrimme saamaan jäsenistölle valmiuksia toimia niiden aikana.

Teija Friis

varapuheenjohtaja

Keski-Pohjanmaan
Maanpuolustusnaiset ry

Maanpuolustusnaiset stärker självförsörjningen

Maanpuolustusnaiset i Mellersta Österbotten har haft aktiv verksamhet under hela året. Föreningens syfte är att inspirera kvinnor att förstärka sin psykiska och fysiska hälsa, träna upp färdigheter med tanke på vardagssäkerhet samt i störningssituationer. Kriget i Ukraina fick många att tänka på säkerhet och beredskap och därmed har föreningen fått relativt många

nya medlemmar i år.

Föreningens medlemmar har under detta år lärt sig om förberedelser och självförsörjning bl.a. genom att lära sig pilka och genom parcell odling. Vi var och pilkade i början av året och lärde oss bl.a. att använda isbör, om lockbete och pilkningsteknik. Fångsten var inte alltid så stor, men vi lärde oss tekniken.

Under våren hyrdes en odlingsstomt av Karleby stad så att medlemmarna fick lära sig att odla växter, rotfrukter och blommor. Medlemmarna hade möjlighet att ta del av odlingen och skörden. Potatisskörden var så pass bra att vi kunde lätta ut potatispåsar under föreningens evenemang på torget i Karleby. Planen är att använda skörden av lin och fleråriga blommor till

att pyssla under kommande medlemskväll i december.

Under våren arrangerades en första hjälpen-kurs åt medlemmarna där det tränades på första hjälpen-färdigheter. Dessutom har föreningen arrangerat utomhusevenemang, bl.a. pannlampsorientering och en intressant föreläsning om Karlebynejdens Lottatraditionsrörelsens verksam-

het och statyprojekt.

Vi har levt under exceptionella omständigheter under de senaste åren – först kom coronaviruset, sedan kriget i Ukraina och utöver det den drastiska ökningen i elpriser. Undantagssituationer och agerande i undantagssituationer blir allt viktigare och därmed strävar vi efter att göra medlemmarna redo att agera i dessa situationer.

Teija Friis

vice ordförande

Maanpuolustusnaiset i
Mellersta Österbotten

Jäsenilta Elvytyksen äärellä, kouluttajana toimi Ensiavun ja terveystiedon kouluttaja Tapio Hakala.

Yhdistysten torilla Päivi Sorjonen ja Marja-Leena Leskelä

Kotitarveviljely-palstaa muokkaamassa Tuija Boren ja Helinä Jokitalo

KäRes-Route – hyvän mielen liikuntatapahtuma

Simot, Säippä ja Miekkoja, toteuttivat kesällä 2021 ideomiansa marssin Kälviältä Ullavaan. Suorituspäivälle sattui 30 asteen helle, mutta miehet veivät sinnikkäästi urakkansa loppuun saakka. Syntyi ajatus, että voisihan tämän tehdä isommallakin porukalla ja yhdistetään siihen reserviläistoiminta ja sopivasti veteraaniperinnettä. Koronaakin oli tarkoitus uhmata raikkaassa ulkoilmassa.

Ajatusta kehiteltiin tämän jälkeen ja päätettiin ottaa myös pyöräily mukaan tapahtumaan. Näin ne reserviläiset, jotka epäilivät omaa marssikuntoaan tai olivat liikkuneet vähemmän, saattoivat myös olla mukana kunnioittamassa

suorituksellaan sotaveteraanien työtä ja saavutuksia. Mukaan suunnitteluun tuli myös muita reserviläisiä ja varsinkin tämän kävely- ja pyöräilytapahtuman huoltoon kiinnitettiin huomiota. Liikkumisesta ei haluttu tehdä liian suorituskaskeista, joten mukana kulkisi huoltoauto, ja matkan puoliväliin Välikylän Nuorisoseurantalolle järjestettäisiin kevyt aamupala, koska aikaisin aamulla olisi tarkoitus lähteä matkaan.

Niinpä lauantaina 18.6.2022 Kälviän Reserviläiset ry, tai tuttavallisemmin KäRes, toteutti suunnitellun 30 km:n jalka- ja pyörämarssin, tosin vaihtelevissa sääoloissa. Tuuliselle ja sateenuhan

alla olevalle säälle ei voitu mitään, mutta marssikokoonaisuus oli suunniteltu niin, että kävelevä ja pyöräilevä osasto olisivat perillä kohteessa yhtä aikaa. Jalan liikkuva kymmenhenkinen osasto starttasi Kälviän keskustasta Arvonkulman pihalta kohti Ullavaa klo 05.00, mutta joutuisampi pyöräosasto lähti taipaleelle samasta paikasta vasta klo 10.00. Tarkoituksena oli olla perillä Ullavassa samoihin aikoihin n. klo 12.00.

Kävelevässä osastossa tehtiin päätös, että jokainen saa marssia omaan tahtiin, ja Simo Säippä toimii jälkipään valvojana. Taukopaikalla Välikylällä kävelijät pystyivät huoltamaan jal-

kojaan ja vaihtamaan varusteita, mutta rakkoja ja hierymisiä pahempia ongelmia ei ollut syntynyt. Pyöräilevä osasto Sakari Hannulan johdolla liikkui koko ajan yhtenä ryhmänä. Jalkapartion pääjoukko yllätti nopeudellaan, sillä se oli perillä lähes puoli tuntia ennen pyöräilijöitä. Kaikki pääsivät perille, viimeinen pyöräilijäkin rengasrikosta huolimatta.

Marssien päätepisteeksi oli sovittu Ullavan M-Market Lukkari, jonka lounasruokalaan oli järjestetty ruokailu ja kahvitus urakan kunniaksi. Reserviläisiä odotti – herkullisen aterian lisäksi – yllätys, joka läm-

mitti osallistujien mieliä. Marketin yhteyshenkilö Mauri Niemistö oli sopinut kaupan kassalla toimivan Kreetta Juhaninmäen kanssa pienestä musiikkiesityksestä ruokailun yhteyteen. Lahjakas nuori esiintyjä lauloikin Evakon laulun säestäen itseään elektronisella pianosoittimella. Tunnelma oli todella herkkä koskettaen paikallaolijoiden isänmaallisia tunteja. Tapahtuman puuhameheksi hahmottunut Simo Säippä korosti tilaisuuden päätöspuheenvuorossaan perinteiden vaalimisen tärkeyttä, olihan tämän marssin tarkoitus osoittaa

kunnioitusta sotaveteraaneillemme ja kotirintamalle, samalla kun kohotetaan omaa kuntoa ja terveyttä. Tapahtuman huolto oli väepelöity sotilaallisen tehokkaasti, ruokailun jälkeen osallistujia odotti peräkärryllinen pikkubussi, joka Antti Vierin kusaamana vei marssijat takaisin Kälviälle.

Kokemukset ja tunnelmat tämänvuotisesta KäRes-Routesta olivat niin myönteisiä, että todennäköisesti marssista tehdään vuotuinen perinne.

Teksti ja kuvat:
Jouko Liikanen

Ketjut on kiristetty ja rengaspaineet tarkistettu, matka kohti Ullavaa voi alkaa.

Kävelijät ja pyöräilijät kohteessa M-Market Lukkarin edustalla.

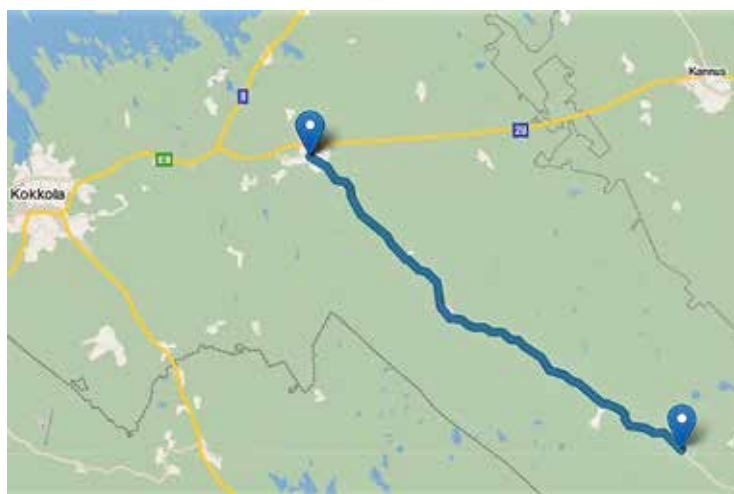
Käresen jalkapartio on valmiina 30 km:n etapille Luton sotaan lähteneiden muistomerkin edustalla Kälviän keskustassa. Kuva: Simo Säippä

Yli 200 maratonia juossut ja noin tuhannessa juoksutapahtumassa mukana ollut 74-vuotias Jukka Maunula patikoi yhdessä Simo Säipän kanssa. Oikea vauhdinjakko vie perille matkan pituudesta riippumatta, kommentoi Jukka.

Marketin yhteyshenkilö Mauri Niemistö toivotti reserviläiset tervetulleiksi ruokailemaan, ja Kreetta Juhaninmäki valmistautui laulamaan Evakon laulun.

Kartta havainnollistaa 30 km marssireitin kulun ja sijainnin. Kälviä on sinisen viivan yläosassa ja Ullava alhaalla. Taukopaikka Välikylä sijaitsee reitin puolivälissä.

Pyöräilijöitten karkijoukko kurvaamassa M-Market Lukkarin pihaan. Välillä oli ollut koleaa vastatuulta ja pientä sateentihkua, mutta mieliala on nyt korkealla. Hannulan Sakari saapui hetken päästä, hänen oli täytynyt välillä pumpata ilmaa vuotavaan renkaaseen.

Reserviläiset järjestivät Lujabetonille räätälöidyn virkistyspäivän

Viime viikonloppuna järjestettiin Lujabetoni Oy:n Haapajärven ja Kärämäen tehtaiden henkilökunnalle virkistyspäivä syksyisessä säässä. Lauantaina 10.9. puoliltapäivin kokoonnuttiin tutustumaan reserviläistoimintaan Haapajärven Ampumaseuran Sukkasalmen ampumaradalle.

Tarjolla kokeiluun oli erilaisia aseita, kuten perinteistä Ukko-Pekkaa, reserviläiskivääreitä, amerikkalaisia AR-15-tyylin kivääreitä, pistooleja sekä haulikoita. Lujalaiset pääsivät tutustumaan niihin varopuheiden ja aseiden käsittelykoulutuksen jälkeen valvojen tarkkojen silmien alla.

Pienimuotoisen kilpailun jälkeen halukkaat pääsivät kokeilemaan aseita omaan tahtiin. Ammuntojen jälkeen jaoimme kolmelle tarkimmalle ampujalle mitalit sekä tavarapalkinnot. Palkinnonjaon jälkeen pääsimme pitkän, mutta mukavan päivän jälkeen kotimatkallemme.

Pistoolipuolen ammuttaja näyttää oikeaoppista aseenkäsittelyä.

Virkistyspäivään kuului myös makkaranpaistoa HaaAs:n ja riistanhoitoyhdistyksen grillikodalla.

Kiitokset onnistuneesta päivästä kuuluvat etenkin Lujabetonin henkilökunnalle ja am-

pumaradan käytöstä Haapajärven-Reisjärven riistanhoitoyhdistykselle.

Päivään lisämausteena saimme Metsästäjän Erikoisliike Olkkosen ammutamaan väkeä Compakin

merkeissä HaaAs:n haulikoradalle. Olkkonen järjesti myös kolmelle parhaalle tavarapalkinnot.

Virkistyspäivän aikana reserviläisyhdistyksemme sai yhden uuden jäsenen, ja kaksi muuta Reserviläisliiton kautta vielä tapahtuman jälkeen.

Teksti: Matias Löytynoja

Kuvat:
Jukka-Pekka Parttimaa
Jukka Remes

Kivääriammuntavuoroon tulevat tarkastelevat aseita Löytynojan Matiaksen johdolla.

Jarno Ojala esittelee yhdistyksen käsiaseita ampumaharrastuksesta kiinnostuneille virkistyspäivän osallistujille.

Ampumaradalla on panostettu myös käyttäjien viihtyvyyteen. Grillikoda antaa suojaa ja lämpöä koleammallakin säällä.

Vaativat olosuhteet eivät lannistaneet marssijoita

Suomen Reserviupseeriliiton sekä Reserviläisliiton yhdessä järjestämä, syyskuun ajan kestävä, maanpuolustumarssitapahtuma sai Ylivieskasta edustuksen molempien liittojen osalta, kun majuri (res.) Suominen ja kersantti (res.) Kivioja vastasivat haasteeseen marssien kotiseudun alueella 35 kilometrin matkan.

Marssin aikana luonto esittäytyi ympärillä syksyisessä väriloistossaan reitin kulkiessa latu-uraa pitkin välillä Ylivieska-Huhmari-Ylivieska. Luontoäiti piti myös huolen siitä, että sadeasuista huolimatta puolimatkan taukopaikalla Jokilaaksojen radioamatöörien asemalla ainoat kuivat

vaatekappaleet löytyivät repusta, mutta mieltä piristi kerhon tarjoamat kahvit. Asemalle pidettiin yhteyttä radioitse myös matkan aikana.

Paluumatkalla sade sentään välillä laantui, juuri sopivasti, että hirvikärpäset tohtivat saapua piiloistaan

iloksemme. Pieniä jomottuksia lukuun ottamatta marssi sujui kokonaisuutena hyvin, ja lämpimänä odottava sauna kruunasi päivän.

Marssihaasteella oli tarkoitus muistuttaa fyysisen toimintakyvyn tärkeydestä, joka allekirjoittaneen

mielestä tärkein reserviläistaito onkin. Sillä jos fysiikka pettää, pian pettää myös pääkoppa. Lisämotivaatiota matkalle toi suorituksesta lunastettava kangasmerkki, jonka tuotto menee lyhentämättömänä Ukrainan tukemiseksi. Slava Ukraini!

Teksti ja kuvat:
Ville Kivioja

Märkää oli ja sateenkestävä varustus koetteilla. Nyt sauna odottaa. Kersantti (res.) Ville Kivioja ja majuri (res.) Janne Suominen marssivat märänkoleissa olosuhteissa 35 km.

Marssilla hyödynnettiin Huhmarin reitin latupohjaa, joka on kesällä paikoin märkää ja varsinkin nyt syyssateiden aikaan.

Taukopaikalla Janne Suominen otti yhteyden Huhmarilla olevaan radioamatöörien asemaan.

Lakiuudistus parantaa Puolustusvoimien joukkojen poikkeusolojen suorituskykyä

Vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annettu laki (556/2007) muuttui 8.7.2022. Lakiuudistuksen myötä Puolustusvoimien aseita ja ampumatarvikkeita voidaan käyttää Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen (MPK) järjestämässä yksilön sotilaallisia valmiuksia palvelevassa koulutuksessa. Päivitetty laki tarjoaa aktiiviselle reserviläiselle mahdollisuuden kehittää omaa ampumataitoaan nousujohteisesti Puolustusvoimien aseilla ja ampumatarvikkeilla. Uudistus mahdollistaa

MPK:lle aiempaa monipuolisemman koulutuksen järjestämisen Puolustusvoimien aseilla. Tämä kehittää Puolustusvoimien poikkeusolojen joukkojen suorituskykyä ja syventää Puolustusvoimien ja MPK:n välistä operatiivista kumppanuutta. MPK voi järjestää ammuntoja aiempaan tapaan myös ilman Puolustusvoimien aseita. – Päivitetty laki ja sen mahdollistama monipuolinen ampumakoulutus tarjoavat aktiiviselle reserviläiselle mahdollisuuden kehittää omaa ampumataitoaan

nousujohteisesti Puolustusvoimien aseilla ja ampumatarvikkeilla, toteaa vapaaehtoisen maanpuolustuksen tarkastaja, eversti Jukka Nurmi Pääesikunnan koulutusosastolta. Turvallinen asekäsitteily on reserviläisen tärkeä taito. Ammunnoissakin tärkein asia on turvallisuus. Puolustusvoimien aseita käytettäessä noudatetaan Puolustusvoimien normeja ja varomääräyksiä. – MPK:n ammunnoissa ammuntojen johtajina toimivat ja turvallisuudesta vastaavat Puolustusvoimien hyväksymät MPK:n aktiivi-

set reserviläiskouluttajat. Puolustusvoimien aseilla ja ampumatarvikkeilla ammuttaessa mukana on aina lisäksi Puolustusvoimien asettama valvoja. Myös MPK:n mahdollisuudet lähettää osallistujia kansainväliseen koulutukseen paranevat. – Tämä tarjoaa reserviläiselle aikaisempaa laajempaa edellytykset kehittää omaa osaamistaan joko kurssilaisena tai kouluttajana kansainvälisessä toimintaympäristössä. Vapaaehtoisen maanpuolustuskoulutuksen yhteyksiä tiivistetään lähiaikoina eri-

tyisesti Viron ja Ruotsin kanssa, jotta reserviläiset voivat osallistua koulutuksiin ja harjoitteluun Virossa ja Ruotsissa. Vastaavasti toivomme näkevämme virolaisia ja ruotsalaisia Suomessa MPK:n kursseilla ja esimerkiksi paikallispuolustukseen liittyvissä harjoituksissa, Nurmi kertoo. **Reservin koulutusta kehitetään** Vapaaehtoisen maanpuolustuksen uudistaminen on keskeinen osa reservin koulutuksen kehittämistä. – Reservin koulutusta kehittämällä varmistetaan, että meillä on riittävästi so-

dan ajan tehtäviä vastaavia, osaavia, toimintakykyisiä ja sitoutuneita reserviläisiä sekä vahvistetaan yleisesti maanpuolustustahtoa eversti Nurmi tiivistää.

Puolustusvoimat
Tiedote 14.7.2022

Vuorijotos – Reserviläisurheiluliiton syysjotos

Taustaa

Reserviläisurheiluliiton (RESUL) vuoden 2020 valtakunnallinen syysjotos jäi pitämättä covid-19-pandemian takia. Kisat oli myönnetty Keski-Pohjanmaan Maanpuolustajien piirille ja paikaksi oli valittu Haapajärvellä sijaitseva Puolustusvoimien 3. Logistiikkarykmentin varastoalue. Taustatukena olisivat Puolustusvoimat ja Maanpuolustuskoulutus MPK.

K-P:n piiri on Suomen pienimpiä alueeltaan ja väestöltään, joten valtakunnallisen tapahtuman toteuttaminen koettiin vaativaksi, mutta yksimielisesti haaste haluttiin ottaa vastaan jo pari vuotta sitten. Luotettiin omaan osaamiseen.

Jotoksen nimen valinta oli helppo. Koska kilpailumaasto sijaitsee Pitkäkankaan harjumaaisemissa haapajärvesten Vuortenvuori-nimellä tunnetun korkean ja kallioisen alueen lähellä, niin nimeksi vahvistettiin Vuorijotos.

Vihdoinkin tositoimiin

Kaksi vuotta meni pandemian varjossa, mutta tämän vuoden helmikuussa alkoi tapahtua, kun Keski-Pohjanmaan Maanpuolustajien piiriin 1. varapuheenjohtaja ja urheiluvastaava, kapteeni (res.) Seppo Ruotoistenmäki Pyhäjärveltä, kutsui mukaan lupautuneita reserviläisiä kokoon ja jotoksen suunnittelun aktiivinen vaihe alkoi. Ensimmäinen kokous pidettiin maaliskuussa ja sen jälkeen on ollut sekä fyysisiä tapaamisia että verkossa Teams-sovelluksen kautta käytyjä palavereita.

Rastivastaavat, omilla vahvuusalueillaan osaamisensa näyttäneet reserviläiset ja muut asiantuntijat, puolestaan kokosivat oman tiiminsä ja tarvittaes-

Sotilassarjan voittajajoukkueet

sa kouluttivat sen jäsenet tehtäviinsä. Viime hetken poisjäännit ja sairastumiset aiheuttivat oman ongelmansa, mutta organisaatiosta riitti aina joku avuksi kiperään paikkaan. Pistoolirastilla Arto Hautala joutui toimimaan yksin, mutta hän kokeneena ampujana järjesti rastin toiminnan uudelleen siten, että sen pystyi hoitamaan ilman avustajaa.

Maastokatselmuksia jouduttiin suorittamaan puolenkymmentä kertaa, mikä tuotti hankaluuksia varsinkin kauempana asuville vastuuhenkilöille. Valtaosalla organisaation henkilökunnasta oli kuitenkin takanaan yksi tai useampi MPK:n vetämä Vuori-harjoitus Asevarikkona tunnetulta 3. Logistiikkarykmentin varastoalueelta, joten maastot ja etäisyydet olivat heille jокseenkin tuttuja.

–Tunteja suunnitteluun ja valmisteluihin ei laskettu, mutta satoja niitä oli, kertoi Vuorijotoksen johtaja Seppo Ruotoistenmäki. – Kesä-heinäkuun yritimme kuitenkin pitää palavereista

vapaana lomakautena, lisäksi hän.

Vuorijotoksen toteutusvaiheessa (16.)17.–18.9. kisakeskuksessa ja rasti-paikoilla touhusi 45–50 vapaaehtoista reserviläistä tai muuta avustajaa. Kaikkien heidän työpanoksensa oli ratkaisevaa jotoksen suunnittelussa ja jouhevassa toteuttamisessa.

Talous huoletti, mutta tuki oli lähellä

Keski-Pohjanmaan Maanpuolustajien piiri asetti tavoitteeksi +-0 -budjetin, mikä todennäköisesti myös saavutettiin. Jotokseen osallistuneet joukkueet maksoivat 100 euron osallistumismaksun ja materiaaliapua saatiin Puolustusvoimien Porin prikaatilta ja 3. Logistiikkarykmentiltä sekä MPK:n Pohjanmaan varastoilta. RESUL:n tuki oli taustalla, ja mm. toiminnanjohtaja Veli-Matti Kesälahti oli mukana kisa-paikalla ja lähes kaikissa nettipalaverissa antamassa

ohjeita ja näkökulmaa kilpailun toteuttamiseksi.

VALOSTORE sponsoroivat sekä reserviläis- että sotilassarjan kaikille kolmen parhaan joukkueen jäsenelle arvokkaat asevalaisimet, mitkä näyttivät olevan mieluisia palkintoja muistona Vuorijotoksesta.

Haapajärven kaupungin apu oli rahallisesikin merkittävä huoltojärjestelyjen ja jätteenkäsittelyn kannalta. Haapa-Sähkö Oy toteutti tarvittavat sähköistysratkaisut ja osuuskunta Kumisevan Kaiku veden ja suihkutilat kilpailijoille omassa kiinteistössään. Isäntäkaupungin roolia vahvistivat rasteilla käytännön toimisissa paikkakunnan omat reserviläiset, noin kymmenen hengen voimin. Mikko Ampula lahjoitti ja toimitti jotoksen käyttöön polttopuut, ja Markku Takala oli jatkuvasti huoltoauton rattissa viemässä tai tuomassa tavaraa ja ruokaa rastimiehityksille.

Kokeneet ravitsemusalan ammattilaiset MPK Pohjanmaan muonitusryhmästä, Hannu Korhonen ja Teemu Tunkkari, vastasivat jotoksen ruokahuollosta ja saivatkin runsaasti kiitosta maistuvista aterioista.

Vuorijotos panosti perinteisiin sotilastaitoihin

Jotoksen suunnittelussa mietittiin niitä painopistealueita, mihin rastien toteuttamisessa haluttiin panostaa. –Päädyttiin kolmeen yksittäisen sotilaan kannalta tärkeään taitoon: hyvä kuntoon, ampumataitoon ja taistelijan ensiapuun, tiivistä Ruotoistenmäki.

–Mietimme turvasuunnitelmaa ja jokaisen rastitehtävän kohdalla, mikä voisi mennä pieleen, mikä olisi vaihtoehto, miten vahingoilta tai erehdyksiltä voitaisiin välttyä. Myös sitä

pohdittiin, mikä olisi hyvä pisteytys erilaisille suorituksille, muisteli lähes kaiken vapaa-aikansa jotoksen eteen tehnyt kilpailun johtaja. – Sitä pidimme rastien suunnittelussa tärkeänä, ettei sinne kertyisi ruuhkaa eikä tulisi odotusaikaa.

Vuorijotoksen tilannekeskuksessa Sami Salmu, Tomi Kurikkala ja Antti Wall vastailivat rastivastavien Virve-puheluihin. He pitivät yllä myös reaaliaikaista tuloslaskentaa.

Positiivista palautetta

Jotoksen kilpailijat antoivat voittopuolisesti myönteistä palautetta kaksi päivää ja yhden yön kestäneestä tapahtumasta. Tyytyväisiä oltiin haasteelliseen reittiin, koska ei kuljettu koko aikaa teitä pitkin ja rasteilla oli toiminnallisia tehtäviä. –Ei ollenkaan paperinmakuista, oli erään eteläsuomalaisen partion näkemys KASI-sin-korastilla.

–Saimme valtavasti järjestelykokemusta ja pystyimme jakamaan sitä myös paikalla kilpailua seuraamassa olleille siilinjärvisille ja isokyröläisille, vuosien 2023 ja 2024 jotosvastaaville, –Meillähän oli kilpailijoita myös ulkomailta, Virossa ja Ranskasta. He korostivat varsinkin rastitehtävien kohdalla toimintatapojen samanlaisuutta, sitä mihin he ovat muissa kansainvälisissä kisoissa tottuneet. Natto-yhteys ja toimintatavat yhdistävät, mainitsi jotoksen johtaja.

–Ennakointi ja varautuminen tehtiin huolella, saatiin hyvää kokemusta, eikä mitään isompaa epäonnistumista tapahtunut, joten olisimme kyllä selvinneet paljon isommastakin joukkuemäärästä, oli Seppo Ruotoistenmäen näkemys tämänvuotisesta RESUL:n syysjotoksesta.

Teksti: Jouko Liikanen

Kuvat: Markku Takala, Marjut Holappa

Haapajärven Pitkäkankaalla järjestetyn Vuorijotoksen sotilassarjan tulokset:

I sija: Kuopion RU
307 pistettä
II sija: TaKoRU
305 pistettä
III sija: Lakeuden Polkijat
292 pistettä

Reserviläissarjan tulokset:

I sija: Nivalan Taistelijat
134 pistettä
II sija: Indecs
126 pistettä
III sija: SMJ PirIt-kilta
121 pistettä

Sarjojen kolme parasta joukkuetta palkittiin henkilökohtaisilla VALOSTOREN asevalopalkinnoilla. Lisäksi sarjojen voittajajoukkueet palkittiin Puolustusvoimien muistopalkinnoilla sekä Reserviläisurheiluliiton kiertopalkinnoilla.

Vuorijotoksen järjestäjä, Keski-Pohjanmaan Maanpuolustajien piiri ry onnittelee kaikkia palkittuja sekä onnittelee kaikkia jotostelijoita hienoista suorituksista!

Kiitokset myös Reserviläisurheiluliitolle suunnittelusta ja MPK:lle, 3. Logistiikkarykmentille sekä Porin Prikaatille materiaalituksesta. Erityiskiitos Haapajärven-Reisjärven Reserviläisille, Haapajärven kaupungille, Haapa-Sähkö Oy:lle, Osuuskunta Kumisevan Kaiulle sekä kaikille vapaaehtoisille jotosorganisaatiossa, jotka auttoivat jotoksen toteuttamisessa. Me teimme sen!

Reserviläissarjan voittajajoukkueet

Seppo Ruotoistenmäki ja Veli-Matti Kesälahti RESUL

Ruotsi huolehti suomalaisesta höyryveturista

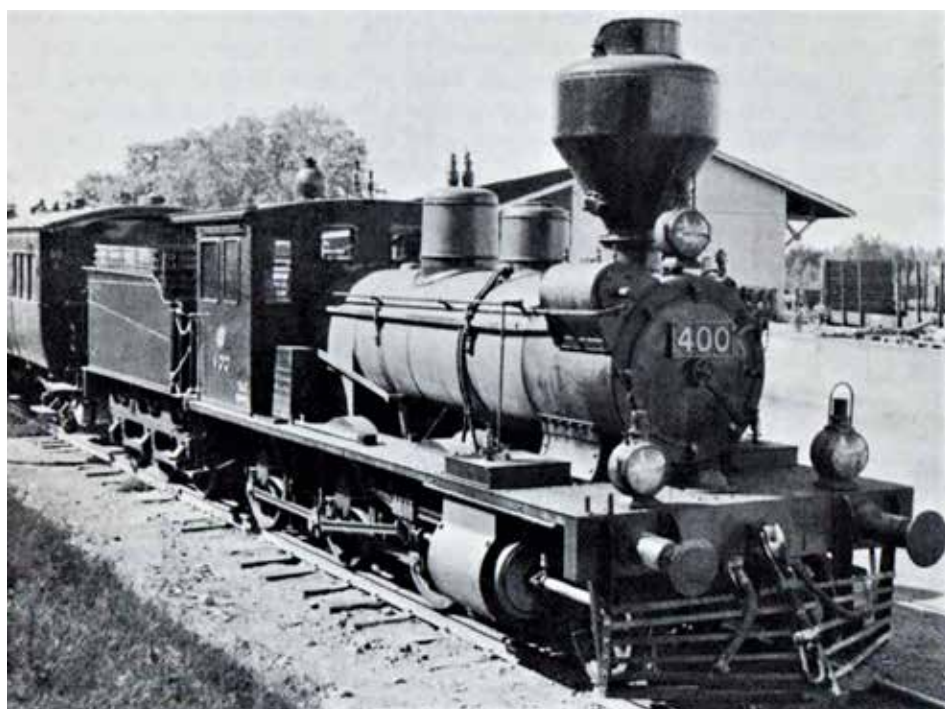
Suomen Valtionrautatiet, VR, sai apua Haaparannan veturitalleilta suomalaisen ja saksalaisten välisten taistelujen aikana Torniossa lokakuun alussa 1944.

Kun sotatoimet Torniossa alkoivat yöllä syyskuun viimeisten ja lokakuun ensimmäisen päivän aikana, olivat saksalaiset ottaneet takavarikkoon kaikki Tornion veturit paitsi yhtä, jota käytettiin vaihtotöissä.

Syyskuun viimeisen päivän illalla oli tämä veturi päässyt matkaan veturihenkilökunnan ilmoittaman tekosyn perusteella, että heidän pitäisi mennä Haaparantaan noutamaan vaunuja, vaikka saksalaiset olivat epäluuloisia. Kun vaunut oli haettu Haaparannasta, ne kuitenkin siirrettiin Røytään, jotta niitä voitaisiin käyttää suomalaisten laivoilla saapuneiden sotilaiden ja varusteiden kuljettamiseen.

Kuljetukset Røytän ja Tornion läheisyydessä olevan paikan välillä kulkivat koko päivän ja veturin hiili- ja vesivarastot vähenivät. Veturi ajettiin Haaparantaan.

Veturinkuljettaja Karl Eskil Holmberg, jonka tehtävä oli olla veturivarikonpäälikönä Haaparannassa, kysyi, miksi veturi seisoi täällä. Henkilökunta vastasi, että polttoaine- ja vesivarastot ovat tyhjät ja veturia ei enää voisi käyttää Røytän ja suomalaisten ja

Sk 3 400 höyryveturi "Kille", kuvassa Hyvinkään asemalla vuonna 1967.

saksalaisten rintamalinjalle, joka oli muodostunut lähelle Torniota.

Vaunumestari Holmberg oli noussut suomalaiseen veturiin ja nähnyt, että siellä ei ollut halkoja eikä vettä tenderissä. Päästäkseen Haaparantaan oli veturihenkilökunta ottanut ratapolkkyjä radasta ja lämmitäneet niillä.

Vaunumestari Holmberg oli mennyt veturitallille ja ajanut ulos yhden puulämmitteisen veturin ja sen jälkeen yhdessä suomalaisen henkilökunnan avulla heittänyt halkoja ruotsalaisesta veturista suomalaiseen ve-

turin tenderiin.

Jotta suomalainen veturi saisi vettä, oli eräs tallihenkilökunnasta ilmoittautunut vapaaehtoisesti menemään Torniojoen ylittävälle sillalle käynnistämään moottoripumpun ja antamaan veturille vettä. Se tapahtui samanaikaisesti, kun sotatapahtumat olivat käynnissä Suomen puolella lähellä siltapilareita.

Kun veturin varastot saatiin täyteen, meni se jälleen takaisin jatkaakseen joukkojen ja materiaalin kuljetusta Røytästä.

Ensimmäisenä lokakuuta oli koko joukko suomalais-

ta veturihenkilökuntaa ja myös Tornion vaunumestari tullut Haaparantaan ja majoitettu asemarakennukseen paitsi suomalainen vaunumestari. Hänestä ja hänen perheestään huolehti vaunumestari Holmberg itse ja he saivat asua Holmbergin perheen luona.

Kun suomalaisen veturin varastoja piti uudestaan täydentää, tuli se joen yli Haaparantaan ja sai silloin polttoainetta ratapihalle pinotuista halkopinoista. Veturi sai vettä Torniojoen sillan vieressä olevasta vesiviskurista. Haaparannan veturitalli varusti ja huo-

lehti myös suomalaisen veturin voiteluöljyistä ja varaosista ja huoltomiehet autoivat huoltotöissä.

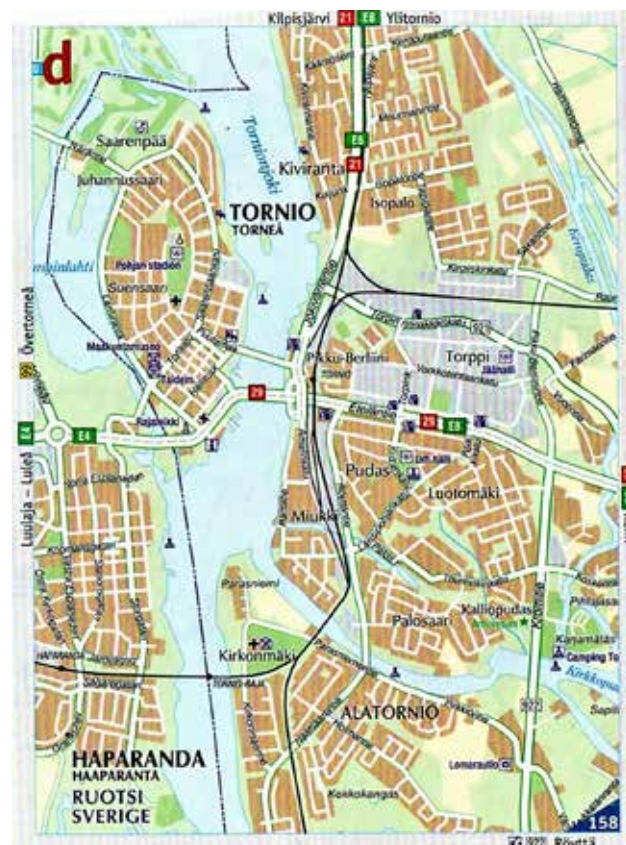
Rajan ylittävä yhteistyö jatkui viikon, kunnes suomalaiset olivat karkottaneet saksalaiset pois kaupungista. Sen jälkeen pystyi suomalainen höyryveturihenkilökunta palaamaan takaisin Tornioon.

Kirjeessä toukokuun 16. päivä 1945 kirjoittaa Bodenin koneinsinööri Ruotsin rautatiehallituksen so-

tilastoimiston päällikölle, että ilman ruotsalaisten apua olisi ollut vaikea sanoa ei suomalaisille, jotta he olisivat pystyneet pitämään veturin liikennekelpoisena joukkojen ja materiaalin kuljettamiseen Røytästä Torniota kohden.

Osmo Halonen

Lähde: Jan Bergsten:
När kriget tog tåget

**OPI
OSAA
ONNISTU**

ILMOITTAUTUMINEN
POHJANMAAN KURSSEILLE:

WWW.MPK.FI/POHJANMAA

Virkistystä ja virikkeitä veteraanisukupolven arkeen

Keski-Pohjanmaan Sotaveteraanipiirin perinteiset Hengelliset virkistys- ja virikepäivät Lohtajan Ohtakarissa saivat jatkoa parin vuoden koronatauon jälkeen. Yleisön pyynnöstä päiviä ei vielä päätetty lopettaa, joten piirin hengellinen toimikunta rovasti **Tuomo Jukkolan** johdolla toteutti monikymmenpäiselle veteraanisukupolven edustajajoukolla heidän kaipaamansa tapahtuman viime elokuun 18. päivä. Kutsuttuja veteraaneja, puolisoita ja leskiä oli saapunut lähes jokaisesta keskipohjalaisesta kunnasta, yhtenä heistä 100-vuotias rintamaveteraani **Kalervo Seikkula** Lohtajalta. Hengellisillä virike- ja virkistyspäivillä on tarjolla sekä ruumiin että sielun ravintoa. **Kokkolan Sotilaskotisisaret** vastasivat aamun ja iltapäivän kahvituksesta voileipineen ja munkkeineen ja avustivat myös leirikeskuksen emäntää maittavan lohikeittolounaan jakelussa. Rovastit Tuomo Jukkola ja **Heikki Hurskainen** koskettelivat puheissaan veteraanisukupolvea ja meitä nuorempiakin vaivaavia mietteitä maailman ja lähialueittemme traagisista tapahtumista. Vanhemmilla ihmisillä on vielä omakoh- taisesti muistoissa viime sotiemme kohtaloita. Piirin toiminnanjohtaja **Risto Pouttu** oli kutsunut tilaisuuteen puhujaksi Helsingin Seudun Sotaveteraanipiirin sosiaalishteeri **Anni Grundströmin**, joka on viime aikoina perehtynyt sotaveteraanien puolisoitten ja leskien selviytymiseen elämässä. Puhe ja suorat lainaukset ovat ohe- sa lyhennettyinä:

Leskien ja puolisoitten nykytilanteesta
Vuoden 2022 alussa Sotaveteraaniliiton jäsenluettelossa oli puolisojäseneitä 628 ja leskijäseneitä 4 889. Tunnuksen omaavia miehiä ja naisia oli tuolloin 4 378 henkeä. ”Puolisoiden rooli on ollut merkittävä sotaveteraanien rinnalla sodan jälkeisinä vuosina. Monen sodan traumatisoiman miehen kohdalla he olivat ainoa vertaistuki, joka oli heidän apunaan. Puolisot ovat päässeet viime vuosina kuntoutukseen yhdessä veteraanien kanssa, mutta heidän kuntoutusoikeutensa on ollut sidoksissa veteraanin kuntoutusjaksoihin. Kun veteraani kuolee, ei leskelle ole enää lainsäädännössä oikeutta kuntoutukseen. Myös veteraaneille tarjotut kotipalvelut, joista puolisoikin on päässyt hyötymään, lakkaavat”, kertasi Grundström nykytilannetta

Kokkolalaisen Ajomiehet-yhtyeen repertuaarista löytyi paitsi sota-ajan lauluja niin myös hengellistä musiikkia.

kuulijakunnalle. Veteraaniliitot ovat viimeisinä vuosina ajaneet aktiivisesti myös leskien ja puolisoitten asemaa. Heidän tarpeittensa ja määrän kartoittamisessa on iso haaste: koska toisin kuin rintamalisien saajia, ei heitä ole käsitelty minään erityisryhmänä, min- kä vuoksi heistä ei ole ole- massa kattavaa rekisteriä. Tämä olisi kuitenkin edellytys lakisäateisille etuuk- sille. Sotaveteraaniliiton kautta on saatu merkittävää taloudellista tukea leskille muutamien säätiöiden välittämänä, avustukset ovat kohdentuneet pääasiallisesti lääke- ja hoitokuluihin. Myös veteraanipiirit ja yhdistykset ovat mahdollisuksiensa mukaan tu- keet leskiä ja puolisoita. Edelleenkin vapaaehtoisuuttaan tekevän Anni Grundströmin huolena on leskien kokemus yksinäisyys ja arjessa selviäminen. Tärkeää on veteraaniihdistysten antama henki- nen tuki sekä kuntien ja kaupunkien palvelujen ja hoidon toteutuminen tarpeita vastaavaksi, samoin vanhustalvelulain toteutuminen ja paikallisten tukijoiden välinen yhteistyö. ”Piirit ja yhdistykset eivät voi ottaa hoitovastuuta, luottamuksellinen yhteistyö oman kunnan ja kaupun- gin kanssa on tässä asiassa välttämätöntä; asiakkaitten tarpeen, ei käytettävissä olevan ajan mukaan”, oli kokeneen sosiaalishteerin näkemys. Moni veteraanin puoliso ja leski saa vain 855,46 euron suuruisen takuueläkkeen, joten lääke- ja hoitokulut tai silmälasien uusiminen on iso menoerä, aina ei raha riitä ruokaankaan. Piiri tai yhdistys ei voi taloudellisesti huolehtia kai- kesta, mutta usein pienikin apu voi olla merkittävä. Anni Grundström on omasa vapaaehtoisuudessaan huomannut, että jo pelkkä puhelinyhteys on tukena yksinäisyydessä ja huolien keskellä. ”Miten voit, miten olet jaksellut?”

Ajatuksia tuleville vuosille
Grundström toivoo sotaveteraanipiirien valtakun- nallisen sosiaalineuvoja- verkoston jatkavan, myös uusia ihmisiä tarvitaan ja yhteistyötä liiton kanssa. Henkisen tuen merkitys kasvaa, tarvitaan yhteistyö- tä seurakuntien kanssa ja vapaaehtoistyön tekijöitä, myös veteraaniihdistysten jäsenistön paikallistunte- musta selvittää luottamuk- sellisesti ikääntyneitten vointia. ”Meidän on nostettava arkipäivän selviytymiseen liittyvät ongelmat näkyvästi esille, jotta myös yhteis- kunta ottaisi inhimillistä vastuuta veteraanien, puo- lisoiden ja leskien hoidon sekä tuen tarpeesta siten, ettei kenenkään sotiemme miehistä eikä naisista tar- vitsisi kokea pelkoa selviy- tymisestään vanhuudestaan nyt, rauhan aikana. Liitto, piirit ja yhdistykset eivät voi ottaa vastuuta kaikesta, mutta toivon, että me nuo- remmat olemme turvallisia ja tuttuja vierellä kulki- joita ja avustamme niissä asioissa, mihin rahkeemme riittävät.” tiivistä monta läheiskohtamista kokenut asiantuntija.

Perinneaika ja siihen siirtyminen tuovat mukanaan uusia haasteita
”Sotaveteraaniihdistykset muuttuvat perinneyhdistyk- siksi. Ei saa syntyä kuvaa, että yhdistys tekee vain perinnetyötä. Kunnan ja alueen väestön on tiedettävä, että alkuvuosina on vain kysymys nimimuutoksesta. Puolisoiden ja leskien tu- kitoiminta jatkuu vuosia. Mistä resurssit, taloudel- liset kysymykset ja henki- löstö? Tämä tuo varmasti uusia haasteita järjestötyö- hön”, arveli Grundström. ”Me tarvitsemme yhteis- vastuullisuutta, kuten ve- teraanisukupolvi muiste- loissaan tuo esille oman aikansa vastuut ja yhteis- hengen.” Puheen jälkeen K-P:n Sota- veteraanipiirin toiminnan- johtaja Risto Pouttu ohja- si keskustelua ja yleisön

kysymyksiä, jotka liittyi- vät käsiteltyyn aiheeseen. Pouttu ja piirin puheen- johtaja **Matti Uusi-Rauva** muistivat Anni Grundströ- miä veteraanin puolison kutomilla villasukilla.

Virike- ja virkistyspäivien muuta ohjelmaa
Ruokailun jälkeen Ppky Kallion **Maarit Suikki** ja Ppky Soiten **Sirpa Haapo- ja** selvittivät kummankin alueen käytäntöjä ja suun- nitelmia tulevissa haasteis- saan huolehtia vähenevän, mutta hyvin iäkkään vete- raanisukupolven perustar- peista. K-P:n piirin Hengellisen toimikunnan jäsen, ylives- kalainen **Jouko S. Niemi** esitti omasta tuotannostaan laulun ja runon. Päivän an-

Lohtajalainen sotaveteraani Kalervo Seikkula oli täyttänyt keuhällä 100 vuotta. Hän oli saapunut paikalle avustajansa kanssa ja piti päivän ohjelmasta ja tarjoiluista.

tiin kuului myös toimikun- nan musiikkiammatilaisen **Veli Ainalin** säestykset sekä pariin otteeseen kok- kolalaisen **Ajomiehet**-yh- tyeen sota-aikaiset laulut ja soitot. Yleisö sai kuulla myös pirteän evakkorou- van ja pietarsaarelaisen sotahistorian harrastajan muisteluksia sekä yllätys- numerona Tuomo-rovastin ja kollega-trubaduuriystä- vönsä soitantaa. Varsinai-

nen ohjelma päättyi yhdes- sä laulettuun ja Ajomiesten säestämään Veteraanin ilta- huutoon. Ohtakarin virike- ja virkis- tuspäivän perinteistä antia olivat sotilaskotisisarten tarjoamat lähtökahvit – tie- tysti sokerimunkkien kruu- naamana.

Teksti ja kuvat:
Jouko Liikanen

Helsingin Seudun Sotaveteraanipiirin sosiaalishteeri Anni Grundströmin pu- heessa korostuivat veteraanien, puolisoitten ja leskien hoidon tarve ja henkinen jaksaminen.

Lähtökahvit – sotilaskotisisarten munkkikahvit ilahduttivat kotimatalle lähteviä kunniakan- salaisiamme.

Karanteenista kansainvälisiin harjoituksiin

Yhdeksän kuukautta palvelusta takana ja vajaa kolme jäljellä. Tarkalleen ottaen "TJ86", niin kuin armeijassa on tapana kotiutumiseen jäljellä olevia aamuja kutsua. Paljon on viimeisen yhdeksän kuukauden aikana ehtinyt tapahtua, ja tapahtuu jatkossakin.

Aloitin naisten vapaaehtoisen asepalveluksen tammikuussa 2022. Aurinkoinen tammikuun pakkaspäivä lupaili paljon uutta tulevalta vuodelta, kun astuin Kainuun Prikaatin porteista sisään. Kaikki mahdollinen jännitti niin, että mietin ihan tosissani onko minusta tulevaan koitokseen. Kävi ilmi, että kyllä on.

Reilun kuukauden kestäväällä alokaskaudella opetellaan perinteisesti sotilaan perustaitoja alkeista lähtien. Kuinka kävelet käytävällä, tervehdit muita ihmisiä tai kannattelet rynnäkö-

kivääriä. Omalla kohdalla tilanne oli hieman toinen. Ensimmäisen kuukauden kestäneen kiinniolon aikana varsinaista opetusta kerkesi tulla reilu viikko, kunnes koronapandemian aalto pyyhkäisi yli varuskunnan. Kiireiset päiväohjelmat muuttuivat neljän seinän sisällä olemiseen, eikä sulkeisista ollut tietoakaan.

Alokaskauden karanteenit olivat kieltämättä hieman erilainen hyppy armeijan maailmaan kuin etukäteen ajattelin. Erikoisesta alokaskaudesta kuitenkin selvitettiin, ja vaikka koulutus jäi hieman vajaaksi karanteenin vuoksi, niin silti aliupseerikurssi - tutummin AUK - kutsuikin. Oma koulutushaara tuntui juuri oikealle valinnalle ja erittäin mielenkiintoiselle. AUK kasvatti valtavasti niin johtajana kuin ihmisenäkin.

Oma varusmiespalveluk-

seni sai mielenkiintoisen käänteen, kun AUK:n lopuksi seuraavan puolen vuoden koulutuspaikaksi valikoitui valmiusyksikkö. Sen sijaan, että olisin aloittanut tutussa kotiyskikössä uusien alokkaiden kanssa heinäkuussa 2022, olin edessä muutto valmiusyksikköön heti AUK:n loputtua. Uudessa kotiyskikössä vastassa olivat uudet ihmiset ja ennen kaikkea uudet koulutukset.

Vaikka valtaosa totutuisista asioista muuttuikin, niin koulutusrytmi jatkui ennallaan. Armeijassa kokee joka päivä jotain uutta. Valmiusyksikössä uutena vastaan tulivat esimerkiksi lukuisat kansainväliset harjoitukset, joissa olen päässyt haastamaan itseäni ja oppimaani ihan uudella tasolla - välillä myös vieraita kieliä puhuen.

Palveluksessa olen päässyt

haastamaan itseäni monella eri tapaa - oli kyse sitten pitkistä marsseista, oman koulutushaaran aiheiden opiskelusta tai rankoista harjoituksista. Jos joku olisi yhdeksän kuukautta sitten sanonut karanteenissa olleelle alokkaalle mitä kaikkea pääsen kokemaan tulevan vuoden aikana, olisin vain nauranut enkä uskonut hetkeäkään.

Haastavia hetkiä armeijassa riittää, mutta muut varusmiehet kuitenkin kannustavat ylittämään itsensä kerta toisensa jälkeen. Vaikka itsellä oli ajatus, että armeija tulee olemaan miltei mahdoton asia, niin palvelukseen astumista en kadu päivääkään. Muille armeijasta kiinnostuneille naisille voin sanoa yhden asian: mikäli kiinnostusta löytyy edes pieni määrä, niin hae ja koe - voin vakuuttaa, että selviät ihan varmasti.

Emmi Virkkala, alikersantti

Kainuun prikaatin valmiusyksikkö. Kuva: Puolustusvoimat

Kainuun prikaatin valmiusyksikkö on harjoitellut yhdessä myös kansainvälisten joukkojen kanssa. Kuva: Puolustusvoimat

Ruska 22 -harjoituksessa mukana 50 lentokonetta ja 3 700 sotilasta

Ilmavoimat järjestää Ruska 22 -ilmaoperaatioharjoituksen 3.–8.10.2022. Harjoitukseen osallistuu yhteensä 50 lentokonetta ja noin 3 700 henkilöä eri puolilla Suomea.

Ruska 22 on Ilmavoimien vuoden 2022 pääsotaharjoitus. Kaikki Ilmavoimien joukko-osastot ovat mukana harjoituksessa, joka näkyy ja kuuluu suurella osalla maata. Tänä vuonna koulutetaan erityisesti Lapin lennoston ja Ilmasotakoulun reserviläisiä, joten harjoituksen päätukikohdat ovat Rovaniemi ja Jyväskylä-Tikkakoski.

Ruska 22 -harjoituskoonaisuudessa on mukana yhteensä noin 3 700 henkilöä,

joista noin 2 400 on reserviläisiä. Harjoitukseen osallistuvat lentokoneet jakautuvat ilmapuolustustehtäviä harjoittelevaan ja harjoitusvastustajaa kuvaavaan joukkoon. Koneet tukeutuvat Ilmavoimien liikkuvan taistelutavan mukaisesti useille lentopaikoille eri puolilla Suomea.

Ruska 22 on tärkeä harjoitus erityisesti Ilmavoimien reserviläisten kouluttamisen kannalta. Reserviläisistä koostuvat joukot ovat keskeinen osa hajautettua ja liikkuvaa taistelutapaamme. Ruskan kaltaiset harjoitukset ylläpitävät ja kehittävät valmiuttamme toteuttaa vaativia ilmaoperaatioita laajaa tukikoh-

taverkostoa hyödyntäen, kertoo harjoituksen johtaja, Ilmavoimien operaatiopäällikkö eversti **Henrik Elo**.

Lentotoimintaa ympäri vuorokauden 5.–8. lokakuuta

Harjoitukseen osallistuu yhteensä noin 50 ilma-alusta, joista suurin osa on F/A-18 Hornet -monitoimihävittäjiä. Hornetien lisäksi mukana on Hawk-suihkuharjoituskoneita, Ilmavoimien kuljetus- ja yhteyskonekalustoa, Maavoimien NH90-kuljetushelikopteri sekä Ruotsin ilmavoimien JAS 39 Gripen -hävittäjiä. Rovaniemelle tukeutuva ruotsalainen lento-osasto on mukana harjoituksessa

osana Suomen ilmapuolustusta ja harjoittelee suomalaisessa tukikohdassa toimimista.

Ilmapuolustustehtäviä harjoittelevan joukon päätukikohdat ovat Rovaniemi ja Tikkakoski. Harjoituksen aikana puolustavan joukon hävittäjät tukeutuvat Ilmavoimien liikkuvan taistelutavan mukaisesti myös Oulun, Pudasjärven, Vaasan ja Kokkola-Pietarsaaren lentokentille sekä Kallaxin tukikohtaan Ruotsin Luulajassa. Lisäksi Ilmavoimien kuljetus- ja yhteyskoneet käyttävät Kemin lentokenttää. Harjoitusvastustajaa kuvaavat hävittäjät puolestaan operoivat Karjalan lennoston Rissalan tuki-

kohdasta.

Ruska 22 -harjoituksen ilmaoperaatioihin liittyy lentotoimintaa matalilla lentokorkeuksilla sekä yllänilentoja, jotka lennetään mantereella yli 10 kilometrin korkeudessa. Tukikohtien läheisyydessä noudatetaan melua vähentäviä lentomenetelmiä aina, kun se on mahdollista. Harjoituksessa käytetään lentokoneiden omasuojajärjestelmiin kuuluvia soihtu- ja silppuheitteitä. Soihtut voivat näkyä taivaalla hetkeksi kirkkaina valoilmioina ja silppu voi aiheuttaa väärää säätutkahavaintoja.

Harjoituksen lentotoiminta alkaa 3.10. kello 12 ja päättyy 8.10. kello 15 mennessä.

Maanantaina ja tiistaina 3.–4.10. lentotoiminta päättyy iltaisin kello 22. Keskiyöstä 5.10. eteenpäin lentotoimintaa on kaikkina vuorokaudenaikoina.

Ilmavoimat

Tiedote

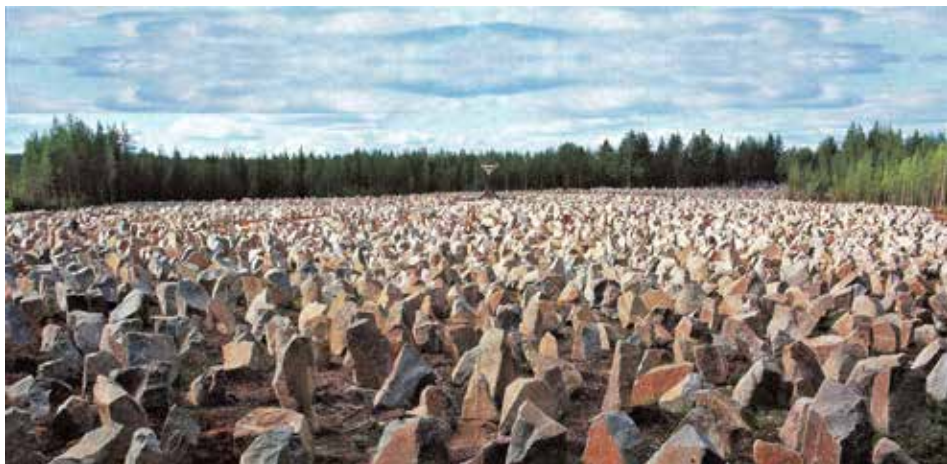
20.9.2022

Kainuun Prikaati teki vaikutuksen puolustuskalustollaan ja koulutuksellaan

Vaasan Läänin Maanpuolustusyhdistyksen toimintaan kuuluu tutustuminen alueen kannalta tärkeisiin Puolustusvoimien kohteisiin. Valtaosa kolmen pohjalaismaakunnan suomenkielisistä varusmiehistä suorittaa palveluksensa Kainuun Prikaatissa Kajaanissa. Vierailu Kainuun Prikaatissa oli nyt ensimmäistä kertaa yhdistyksen ohjelmassa 6.-8.9.2022. Matkaa oli suunniteltu jo vuodeksi 2020, mutta se siirtyi koronapandemian takia aina tähän vuoteen asti. Matkan toteutuminen sai vahvaa tukea Pohjanmaan aluetoimistolta. Aluetoimisto itse asiassa huolehti päällikkönsä evl. **Pasi Heinuan** johdolla kaikista järjestelyistä yhteistyössä prikaatin kanssa. Busikuljetukset, yöpymiset kasarmilla sekä ruokailut Kajaanissa hoidettiin Puolustusvoimien toimesta. Osallistujien omalle kontolle jäivät vain ravitsemuspalvelut matkojen aikana.

Kalustoesittely, varusmiehiin tutustuminen ja koulutusnäytös prikaatissa

Varuskuntaan saavuttaessa huomio kiinnittyi tehostettuun turvallisuuskäytännöön. Alueelle tultaessa ja sieltä poistuttaessa tarkistettiin ryhmään kuuluvien henkilöllisyys. Valokuvaus ei ollut sallittua edes omaan käyttöön varuskunta-alueella. Matkalla majoituspaikkaan huomio kiinnittyi prikaatin erittäin runsaaseen moderniin ajoneuvokalustoon, jota oli myös ulkotiloissa. Ensimmäisenä päivänä kuuden tunnin matkan jälkeen ohjelmaan mahtui majoittumisen ja ruokailun lisäksi vain tutustuminen ryhmää varten järjestettyyn kalustoesittelyyn sekä evl. Heinuan suorittama prikaatin esittely. Kalustoesittelyssä oli esillä sekä messuilla ja ohimarsseista tuttua kalustoa että huipumoderneja mm. viestiliikenteeseen liittyviä laitteistoja. Eniten muissa

Sotamuistomerkki Raatteen tien sankareille Raatteen Portilla

yhteyksissä esillä ollutta kalustoa ei valokuvauksielto koskenut. Varusmiesesittelijät osasivat hyvin asian. Tämä yhdessä nähtynä kaluston kanssa vakuutti meidät vierailijat siitä, että Puolustusvoimilla on käytössään moderni ja iskukykyinen kalusto, jonka käytön sotilaat hallitsevat.

Prikaatin esittelytilaisuuteen Heinua oli ottanut mukaan kaksi eri saapumisen varusmiestä. Heillä oli pääosin myönteistä kerrottavaa varusmiespalveluksesta ja Kainuun Prikaatista. Vain remontin takia väistötiloissa toimivan ruokalan palveluissa oli toivomisen varaa. Vuoden alussa palvelukseen astuneella varusmiehellä oli kokemusta korona-ajan poikkeusjärjestelyistä. Kahden viikon jaksoissa vuorottelivat kasarmi-, metsä- ja loma-ajat. Kahden viikon jakso metssä oli vaativa ja raskas, mutta samalla antoisin ja mieliinpainuvin. Molemmille varusmiespalvelun suorittaminen oli itsestään selvä kunnia-asia.

Toisena päivänä saimme seurata viestiyksikön koulutustapahtumaa. Kyseessä oli maastoon perustettavan viestiaseman pystytys. Ryhmä uusimman saapumiserän varusmiehiä sai seurata aseman pystytystä, josta huolehtivat edellisen saapumiserän varusmiehet kouluttajansa johdolla. Jokainen työvaihe selitettiin tarkasti koulutuksessa olevalle ryhmälle ja yksityiskohdista käytiin

keskustelua. Aikataulumme ei mahdollistanut jäädä seuraamaan, miten koulutusryhmä selvisi omasta aseman perustamisestaan. Täsmällistä ja perusteellista koulutusta esimerkin mukaan itse tekemällä oppimisen periaatteella toteutettuna.

Turismia Kajaanissa ja lähiympäristössä

Toisen päivän aamu aloitettiin jo ennen koulutusnäytöstä reippaalla aamukävelyllä aurinkoisessa Kajaanissa tutustumalla sen tärkeimpiin nähtävyyksiin. Erinomaisena oppaana toimi matkan johtaja evl. Pasi Heinua. Hänellä oli tähän hyvät edellytykset jo sen johdosta, että hänen sotilasuraansa kuuluu monivuotinen palvelus Kainuun Prikaatissa. Heinua oli myös hyvin valmistautunut esittelytehtäväänsä. Saimme tutustua mm. Kajaanin rauniolinnaan, tärkeiden henkilöiden muistomerkkeihin – mm. kaupungin perustaja kreivi Pietari Brahe, presidentti Urho Kekkoneen, 9-kertainen olympiamitalisti (2 kultamitalia), voimistelija Heikki Savolainen ja runoilija Eino Leino – sekä eräisiin historiallisesti tärkeisiin rakennuksiin. Aamupäivän Kajaanin ohjelman ja iltpäivän Suomussalmen matkan jälkeen illalla oli vielä vuorossa ulkoilutuokio Vuokatinvaaralla. Portaita pitkin nousiin vaaran huipun näköalatasanteelle. Vuokatinvaara muistuttaa Kolia pienem-

mässä mittakaavassa vain. Erona on kuitenkin se, että täällä luonnossa liikkumisen kaksi tavoitetta ovat hieman ristiriidassa keskenään. Komeista näköaloista nauttimista häiritsevät vaaralle rakennetut laskettelurinteet ja hiihtohissit.

”Pyhiinvaellusmatka” Raatteen tielle

Suomussalmen Raatteen tie talvisodan aikaisine taistelupaikkoineen, muistomerkkeineen ja Talvisota-museoineen lienee ollut useimmille matkaan osallistuneille jo ennestään tuttu – monille useaan kertaan – mutta lähes 300 km lisäajoa merkitsevä matka katsottiin kuitenkin välttämättömäksi sisällyttää ohjelmaan. Käynti juuri nyt oli erityisen ajankohtainen, samalla myös tiettyssä mielessä ristiriitainen. Ukraina on Venäjän raakalaismaisen hyökkäyksen kohteena ja Suomi muiden sivistysmaiden tapaan on tukemassa Ukrainaa vastaanottamalla sotapakolaisia sekä antamalla humanitaarista ja materiaalista tukea tälle sotaa käyväälle maalle. Talvisodassa suomalaissotilaita vastaan hyökkäsi Raatteen tiellä Neuvostoarmeijan 44. Divisioona, joka koostui pääosin nuorista ukrainalaisista. Hyökkäyksen torjumiseksi ja samalla henkensä pitimiksi ja

maamme pelastamiseksi suomalaiset onnistuivat tuhoamaan divisioonan taistelukyvyyn täydellisesti sekä materiaalin että miehistön osalta. Katkeruutta ei ukrainalaisia vastaan kuitenkaan jäänyt, koska tiedettiin, että he eivät olleet hyökkäämässä omasta halustaan vaan Stalinin määräämän pakon edestä.

Raatteen tien nähtävyysskokonaisuus on säilynyt pääosin ennallaan. Museo kuitenkin uusiutuu ja elää jatkuvasti, maastokohteita kehitetään ja mm. museon vieressä oleva, jossakin vaiheessa pitkälle ruohottumaan päässyt 17 000 kivilohkareen ja ”Avoin syli”-muistomerkkin sisältävä kenttäalue oli nyt saatettu lähes alkuperäiseen asuunsa. Kohokohdaksi matkalaisille muodostui ryhmäkuvaan asettautuminen rajavyöhykkeen äärellä olevan puomin tuntumaan portin taakse. Tuntui turvalliselta todeta, että portti oli kiinni, puomi alhaalla eikä tien päässä näkynyt tulijoita, ei aseiden kanssa eikä ilman.

Tuoreen ruisleivän ma-kuinen matka

Kolmas matkapäivä oli varattu kotiin paluuta varten. Aamiaisen ja petivaatteiden luovutuksen jälkeen ohjelmassa oli pienimuotoinen seremonia. Yh-

distyksen puheenjohtaja **Jouko Kuismen** luovutti muistoksi ja kiitokseksi käynnistä Kainuun Prikaatille yhdistyksen pöytästandaarin. Matkan järjestelyistä vastanneille ja matkalla mukana olleille Pohjanmaan aluetoimiston edustajille Kuismen luovutti yhdistyksen puolesta pienet muistolahjat. Vaativasta kuljetustehtävästä hienosti suoriutuneita kah- ta varusmiestä muistettiin osanottajien keskuudestaan keräämällä ”korotetulla päivärahalta”.

Kotimatka kulki vielä Kajaanin keskustan kautta. Keskeisenä motiivina oli paikallisesta leipomosta kotiin viemiseksi varattu ruislimppu, Pekka Heikkisen puu-uunileipä. Puu-uunileipä on yli 100-vuotiseen leipäjuureen kotimaisista jauhoista käsin leivottu ruislimppu. Leipä paistetaan uunissa, joka lämpiää kainuulaisella havupuupuristeella ja se tunnetaan kautta maan Pekka Heikkisen puu-uunileipänä.

Hyvän ja tuoreen ruisleivän makuinen oli koko matkakin. Tästä osallistujat lausivat jo matkan aikana lämpimät kiitokset Pohjanmaan aluetoimiston väelle, erityisesti sen päällikölle evl. Pasi Heinuulle.

Ilkka Virtanen

Raskas kanuuna 155 K 83–97, valmistaja Vammass Suomi, kaliiberi 155 mm, kantama 29 km, 6 laukausta/min, paino 10,5 tn, ammuksen paino 43 kg.

Kajaanin rauniolinna

Olympiamitalisti Heikki Savolaisen muistomerkki (Matti Koskela 2007)

Mielenkiintoisen henkilötaustan omaavat kunniamerkit Vaasan Sotaveteraanimuseon kokoelmiin

Ruotsissa syntynyt ja siellä koko ikänsä asunut suomalaistaustainen Gunnar Mangs oli kesällä yhteydessä Vaasan Sotaveteraanimuseoon ja ilmaisi halunsa lahjoittaa hallussaan olevat sotaveteraani-isänsä ja lottana toimineen äitinsä kunniamerkit museolle. Tiukassa 29.1.1918 syntynyt Gunnar Mangsin isä Börje Michael Mangs († 22.10.2000 Kalix, Ruotsi) ja Kokkolassa 9.11.1924 syntynyt äiti Marita Synnöve Åkerberg († 13.3.1999, Kalix) tutustuivat toisiinsa sodan aikana Helsingissä, avioituivat heti sodan päätyttyä, saattoivat opintonsa loppuun ja muuttivat pian pysyvästi Ruotsiin. Gunnar Mangs on koonnut lähinnä omia ja sisarensa lapsia varten kertomuksen isänsä ja äitinsä sodanaikaisista vaiheista. Hän luovutti kopion tästä kirjoituksestaan kunniamerkkien yhteydessä Vaasan Sotaveteraanimuseolle. Olen laatinut suomenkielisen tiivistelmän tästä Gunnar Mangsin kirjoittamasta vanhempinsa tarinasta. Poikkeuksellisen hieno kunniamerkkikokonaisuus ansaitsee mielestäni myös taustatietojen julkistamisen. Erityisen kunnioitettavaa on se, että vanhempinsa Ruotsiin muuton seurauksena ruotsalaisessa yhteiskunnassa koko elämänsä viettänyt Mangs arvostaa suomalaisia juuriaan ja vanhempinsa panosta maamme itsenäisyyden säilyttämisessä siinä määrin, että haluaa välittää tiedot näistä myös suvun nuoremmille sukupolville ja haluaa palauttaa vanhempinsa

Luutnantti Börje Mangs informoi 16.6.1943 rykmentinkomentaja Alpo Marttista suunnitelmista tähtystyspartioiksi vihollisen Meri-tukikohtaan. Iskuryhmiä johtaisivat Harry Järvi ja Börje Mangs.

oman isänmaansa hyväksi tekemästä työstä saamat tunnustukset alkulähteelle.

Börje Mangsin sotapolku

Börje Mangs suoritti ylioppilastutkinnon Kristiinankaupungin ruotsinkielisessä yhteiskoulussa 1937. Hän suoritti 15 kuukauden mittaisen vänrikin arvoon johtaneen varusmiespalveluksensa 1938–39. Syksyllä 1939 hän aloitti metsänhoitajan tutkintoon tähtäävät opintonsa Helsingin yliopistossa. Opinnot kuitenkin keskeytyivät talvisodan alkaessa. Mangs toimi sodassa joukkueenjohtajana, loppuvaiheessa myös komppanianpäällikkönä JR 69:n riveissä Laatokan pohjoispuolella. Kollaan rintamalla. Ansioistaan talvisodassa hänelle myönnettiin 4. luokan Vapaudenristi miekkojen kera. VR4:n saadessaan Mangs oli vain 22-vuotias. Syksyllä 1940 Mangs jatkoi keskeytyneitä opintojaan Helsingissä. Keväällä 1941 hän aloitti opintoihin

kuuluvan harjoittelun Ruotsissa Kruununtilavirastossa (Domänverket). Harjoittelujakso keskeytyi uuteen palvelukseenastumismääräykseen 1.7.1941. Hänet sijoitettiin JR 61:een ("Sex-tietettiin"), ensimmäisenä tehtävänään 3. pataljoonan lähettiupseeri. JR61 eteni kohti Syväriä, joka saavutettiin 8.9.1941. Rykmentti pysyi Syvärin Shemen-ski-lohkolla aina kesään 1944 asti.

Hyökkäysvaiheen päätyttyä Mangs ylennettiin luutnantiksi ja hän sai toisen Vapaudenristinsä, nyt VR4:n miekkojen ja tammenlehvän kera. Huhtikuussa 1942 rykmentti kävi kovia taisteluja vihollista vastaan. Asemat säilytettiin, mutta JR61 menetti 56 miestä kaatuneina ja 193 haavoittui. Rykmentin komentajaksi tuli syksyllä 1942 everstiluutnantti Alpo Marttinen, joka toimi komentajana sodan loppuun asti. Marttisesta johdolla rykmentistä koulutui eliittijoukko-osasto. Luutnantti Mangsista tuli syyskuussa 1942 JR61:n II pataljoonan 5. komppanian päällikkö. Asemasodan aikana komppania kävi kiivaita taisteluja vihollista vastaan. Mukana oli myös runsaasti partioitehtäviä. Yksi merkittävimmistä voitoista oli neuvostoarmeijan Meri-tukikohdan valtaaminen ja tuhoaminen heinäkuussa 1943. Ansioistaan komppanianpäällikkönä Mangs sai marraskuussa 1943 sekä VR3:n miekkojen kera että VR3:n miekkojen ja tammenlehvän kera. Kevättalvella 1944 asemasotavaihe oli niin stabiili, että Börje Mangs sai lomaa jatkaakseen jo kahdesti keskeytyneitä opintojaan. Tällöin hän tapasi Svenska Handelshögskolanissa opiskelevan Marita Åkerbergin. Pari aloitti seurustelun, joka kuitenkin pian keskeytyi ja siirtyi kirjeenvaihdon tasolle, kun molemmat saivat komennuksen takaisin tehtäviinsä. Börje palasi 5.6. joukko-osastonsa Syvärille ja Marita 3.6. radistilotaksi

Suursaarelle.

17. Divisioona, johon JR61 kuului, oli Mangsin palatessa rintamalle reservissä rintaman takana Laatokan pohjoispuolella. Vihollisen suurhyökkäyksen edetessä Karjalan Kannakselle divisioona siirrettiin junakuljetuksella sinne. Divisioona saapui 22.6. alueelle ja korvasi paniikkiin joutuneet joukot, jotka olivat luopuneet Viipurin puolustamisesta. JR61:n tehtäväksi tuli torjua vihollisen hyökkäykset Tienhaaran alueella. Ratkaisevat taistelut käytiin tällä alueella lopullisesti niin, että asemat säilytettiin sodan loppuun asti. Seuraavien viikkojen aikana vastaavat tulokset saavutettiin Talissa ja Ihantalassa. Komppanianpäällikkönä toiminut Börje Mangs haavoittui Tienhaaran taistelussa vakavasti. Hän sai kranaatin räjähdyksessä runsaasti sirpaleita yläruumiiseensa niin, että mm. keuhkot vaurioituivat vakavasti. Kolmen kuu-

kauden hoito Tampereen sotilassairaalassa johti kuitenkin nopeaan toipumiseen. Muistona taistelusta Mangs sai kuitenkin kantaa loppuelämänsä selässään lukuisia kranaatinsirpaleita, joilla hän myöhemmin hämmästytti ruotsalaisia röntgenlääkäreitä. Ansioistaan Tienhaaran taisteluisa Mangsille myönnettiin kapteenin arvo ja hän sai heinäkuussa 1944 2. luokan Vapaudenristin miekkojen kera. Kunniamerkin myöntö on eräänlainen harvinaisuus: Mangs oli merkin saadessaan vain 26-vuotias ja oli aika poikkeuksellista, että kapteenille myönnettiin VR2.

Marita Mangs lottana kotirintamalla ja sotatoimialueella

Marita Åkerbergin isä toimi lennätinvirkailijana rautateilla Kokkolassa ja äiti hoiti lapsia kotona. Äiti kuoli Maritan ollessa 12-vuotias. Isä muutti nuorempien lasten kanssa 1939 Tammisaareen ja Marita

jatkoi koulunkäyntiä Kokkolassa isovanhempiensa hoivissa. Marita liittyi pikakulottiin ja toimi talvisodan ajan koulunkäynnin ohessa sotilassairaalassa ja ilmalavontatehtävissä. Väli- rauhan alettua hän muutti käymään koulua Helsingissä ja osallistui jo kesällä 1940 pikkulottatoimintaan Uudellamaalla. Seuraavaksi talveksi hän muutti perheensä luokse Tammisaareen ja jatkoi siellä koulunkäyntiään. Jatkosodan alettua hän osallistui koulunkäynnin ohella ilmalavontaan Tammisaareen ja Tikkurilassa.

Marita suoritti ylioppilastutkinnon 1942 ja kirjautui ekonomiopiskelijaksi Hankeniin. Kesällä 1942 hän kouluttautui Ahvenanmaalla radistilotaksi ja toimi sen jälkeen lennätintehtävissä Hangossa. Pian hänet siirrettiin sodan loppuajaksi vastaaviin tehtäviin Suursaarelle Suomenlahden itäosaan. Nuori radistilotta koki Suursaarella myös sodan kauhunhetkiä. Aselevon jo tultua ja Suomen saatua velvoitteen karkottaa saksalaiset joukot maasta saksalaiset yrittivät 14.9.1944 miehittää Suursaaren. Valtauseritys johti ankariin taisteluihin, joissa 153 saksalaissoitilasta kuoli ja yli 1000 otettiin vangeiksi. Suomalaissotilaita kaatui 37. Kotiväelle lähetämässään kirjeessä Marita kertoo kokeneensa tuolloin päivän, josta ei tuntunut koskaan tulevan loppua.

Ilkka Virtanen

Pohjanmaan
Maanpuolustuskilta

Tuore aviopari Marita ja Börje Mangs 29.10.1944

Börje ja Marita Mangsin kunniamerkit Vaasan sotaveteraanimuseon kunniamerkkivitrinissä.

Börje Mangsin kunniamerkit:

1. VR2 miekkojen kera (18.6.1944)
2. VR3 miekkojen ja tammenlehvän kera (16.11.1943)
3. VR3 miekkojen kera (16.11.1943)
4. VR4 miekkojen ja tammenlehvän kera (10.2.1941)
5. VR4 miekkojen kera (20.6.1940)
6. Talvisodan Muistomitali "Laatokan Karjala"
7. Jatkosodan Muistomitali
8. 12. Divisioonan Talvisodan Muistomitali, Kollaan rintama 6/12 1939–13/ 1940
9. 17. Divisioonan Muistomitali "Syväri – Kannas" 1941–1944
10. Ruotsin Vapaaehtoisjoukkojen Muistomitali
11. Sininen Risti
12. Suomen Sotaveteraaniliiton 25-vuotismuistomitali

Marita Mangsin kunniamerkit:

1. Suomen Valkoisen Ruusun 1. luokan mitali
2. Talvisodan Muistomitali
3. Jatkosodan Muistomitali
4. Rannikkotyöstön Muistomitali
5. Kotirintaman Muistomitali
6. Sininen Risti
7. Lotta Svärdin Ansiomitali
8. Suomen Sotaveteraaniliiton 25-vuotismuistomitali

17. Divisioonan asemat Kannaksella 23.6.1944

Vaasan Kiltatalo suojeluskuntajärjestön perinteen vaalijana sekä maanpuolustus- ja veteraanijärjestöjen yhteistyön toteuttajana

Vaasan Suojeluskunnan Valkolinna

Vaasan (suomalainen) Suojeluskunta toimi kaksi ensimmäistä vuosikymmentä vuokratiloissa kunnes se Talvisodan alla 1939 sai käyttöönsä omat, suojeluskunnalle varta vasten suunnitellut tilat. Arkkitehti Viljo Revellin suunnittelema moderni funkkistyylinen suojeluskuntatalo nousi Vaasan ydinkeskustan tuntumaan rautatieaseman läheisyyteen. Valkoiseksi maalattu rakennus sai nimekseen Valkolinna. Rakennuksessa oli toimitilat paitsi Vaasan Suojeluskunnalle myös lottille, erillisiä kokoustiloja sekä tykkihalli.

Valkolinnan käyttö maanpuolustustarkoitukseen jäi lopulta kuitenkin vähäiseksi ja lyhytaikaiseksi. Edessä oli viisi vuotta kestänyt sota-aika, jolloin miehet olivat suuren osan ajasta rintamalla. Kotirintamalla toimivat suojeluskuntalaiset ja lotat luonnollisesti käyttivät taloa. Tärkeän käyttäjäryhmän muodostivat myös sotilaspojat, joille talo oli tukikohtana heidän sotilassairaalan lähettim. toiminnassaan. Jatkosodan aikana Vaasassa toimi kaupungin ilmapuolustusta varten perustettu 53. Raskas It-patteri, jossa valvonta- ja tähyystehtävät olivat pääosin sotilaspoikien tehtävänä, varsinaista sotilashenkilöstöä oli hyvin vähän. Tämä oli mahdollista, koska Vaasaa ei Jatkosodassa lopulta pommitettu lainkaan, toisin kuin Talvisodassa, jolloin Vaasa koki tuhoisat pommitukset.

Vaasan Suojeluskunta koki syksyllä 1944 saman kohtalon kuin suojeluskuntajärjestö kaikkine osatoimintoineen (Suojeluskunnat, Lotta Svärd ja Sotilaspojat) kokonaisuudessaan, se lakkautettiin rauhannehtojen perusteella. Suojeluskunnan omaisuus onnistuttiin kuitenkin pääosin pelastamaan siirtämällä se tarkoitusta varten perustetun yleishyödyllisen säätiön, Vaasan Huolto- ja Kulttuurisäätiön nimiin.

Kiltatalon ulkoalue meren rannalla

Huolto- ja Kulttuurisäätiö ei kuitenkaan onnistunut järjestämään hienolle talolle alkuperäiseen tarkoitukseen liittyvää toimintaa vaan pani sen yleiseen myyntiin. OTK osti kiinteistön ja perusti tiloihin lihanjalostustehtaan. Toiminta loppui aikanaan ja alkoi vähitellen kiinteistön alennustila kohti lopullista tuhoa. Eräs rakennusliike osti kiinteistön tarkoituksenaan purkaa talo ja rakentaa tilalle asuntoja. Riitaisa aika talon suojeluhankkeineen, valituksineen ja rakennusliikkeen konkurssineen piti rakennuksen vuosikaudet tyhjiällä. Ilkivallasta ja muista syistä johtuen rakennus rapistui vähitellen käytökelvottomaksi ja johti sen purkamiseen. 2010-luvulla tontille nousi viimein kaksi kahdeksankerroksista kerrostaloa. Valkolinna elää enää vain taloyhtiöiden nimissä: asunto-osakeyhtiöt Vaasan Valkolinna ja Vaasan Majuri.

Vaasan Kiltatalon perustaminen

Vaasan Kiltatalo on alun perin 12 vaasalaisen vapaaehtoista maanpuolustustyötä tukevan järjestön rakentama ja ylläpitämä kokoontumispaikka merenrannalla Vaasan Gerbyssä. Rakennushankkeen aktiivisena koordinoijana 1980- ja 1990-lukujen vaihteessa toimi Österbottens Förs-

varsigille - Pohjanmaan Maanpuolustuskilta rf ja sen silloinen puheenjohtaja kanslianeuvos Holger Strandberg. Sotaveteraanit kytkeytyivät voimakkaasti mukaan hankkeeseen, koska kanslianeuvos Strandberg toimi samanaikaisesti myös Vasa Krigsveterandistrikt - Vaasan Sotaveteraanipiiri rf:n puheenjohtajana. Hankkeelle asetettiin johtokunta, jossa olivat edustettuna vaasalaiset vapaaehtoiset maanpuolustusjärjestöt ja Puolustusvoimat. Gerbyssä, Solasaarentien päässä sijaitseva ranta-alue, jolle Kiltatalo pystytettiin, on laajuudeltaan n. 5000 m² ja kuului ennen vuotta 2000 Puolustusvoimille. Vaasalaiset joukko-osastot Jääkäripataljoona 1 (1957 alkaen Pohjanmaan Jääkäripataljoona) ja Vaasan Rannikkopatteristo olivat käyttäneet aluetta harjoittelu- ja leirialueenaan. Nykyisin maa-alueen omistaa Vaasan kaupunki. Kiltatalorakennus puolestaan omaa merkittävän aseman vaasalaisessa maanpuolustushistoriassa. Talo toimi alkuaan Vaasan Suojeluskunnan hallinnoiman Paukkulan ampumaradan paviljonkina Purolan kaupunginosassa. Suojeluskuntajärjestön lakkauttamisen yhteydessä talon omistus siirtyi Vaasan Huolto- ja Kulttuurisäätiölle ja Vaasan Ampujat ry:lle.

Ampumaradan käyttö kuitenkin lopetettiin 1980-luvulla asutuksen levittyä aivan sen tuntumaan. Myös ampumaradan paviljonki jäi vaille käyttöä ja uhkasi tuhoutua. Kiltatalo-hankkeen käynnistyttyä Vaasan Huolto- ja Kulttuurisäätiö lahjoitti paviljonkirakennuksen v. 1988 talohanketta valmistelevalle toimikunnalle. Talon hirsinen runko siirrettiin nykyiselle paikalleen v.1989. Talon siirto ja käyttökuntoon saattaminen toteutettiin lahjoitusvaroin ja vapaaehtoistyöllä. Rakennustöistä vastasivat pääosin vaasalaiset sotaveteraanit runsaan 19 000 tunnin työpanoksella. Talon käyttöönotto tapahtui toukokuussa 1991. Kuvanveistäjä Tea Helenelund muotoili Kiltatalosta reliefin, jota mallina käyttäen valmistettiin plaketteja: kullattuja, hopeoituja ja pronssisia. Näitä myymällä kerättiin varoja hankkeen rahoittamiseksi. Alueelle valmistui lisäksi v. 1997 hirsinen varastorakennus, joka siirrettiin Jurvan Närvijoelta. Rakennuksen lahjoitti rouva Gunvor Lattunen. Alueen rannassa sijaitsevan rantasaunan omistanut Vaasan Päälystötiedustelu ry lahjoitti saunan v. 1999 Kiltataloa ylläpitävälle yhdistykselle. Valmistuttuaan Kiltatalo siirtyi alun perin tehdyn sopimuksen mukaisesti Puo-

Kiltatalon pääsalissa on istumapaikat pöytien ääressä 40 hengelle

Vaasan Kiltatalon nykytila

lustusvoimien omistukseen ja sen hallinnointia varten perustettiin Vaasan Kiltatalo - Gillenas Hus i Vasa -niminen yhdistys. Maa-alueen ja Kiltatalo-rakennuksen siirrettyä valtion ja kaupungin välisissä kiinteistöjen vaihtokaupoissa Vaasan kaupungin omistukseen, yhdistys rekisteröitiin. Vaasan Kiltatalo - Gillenas Hus i Vasa ry osti Vaasan kaupungilta alueella sijaitsevat rakennukset muodolliseen kaupahintaan vuonna 2001. Tosiasiallisestihan Kiltatalon olivat kustantaneet jo 10 vuotta aikaisemmin yhdistyksen jäseninä olevat vapaaehtoiset maanpuolustusjärjestöt lahjoitusvaroin ja talkoovoimin. Tontti jäi kaupungin omistukseen ja Kiltatalo on tontilla vuokralla. Kaupunki on ollut osaltaan Kiltatalo-yhteisölle myönteinen, joka ilmenee mm. siten, että

Vaasan Kiltatalo on edelleen pääosiltaan hyvässä kunnossa ja sopii hyvin kokous-, koulutus-, virkistys- ja juhlaikäyttöön. Ylläpidosta sekä huolto- ja korjaustöistä ovat vastanneet jäsenjärjestöjen edustajat talkooperiaatteella. Merkittävää työvoimatu-kea on saatu mm. Vaasan ammattiopisto Vamian opiskelijoiden työharjoittelukohteena. Materiaalista tukea on saatu monilta yrityksiltä joko lahjoituksina tai huomattavien alennuksin. Investointeja ovat tukenet eri säätiöt.

Pääsalissa on pöydin ja tuolein varustetut tilat 40 hengelle. Tilassa on myös takkanurkkaus. Keittiötilassa on liesi-uuniyhdistelmä, jääkaappi, astianpesukone, mikroaaltouuni ja kahvinkeitin. Viime aikojen merkittäviä investointeja ovat olleet 2010-luvun

Vaasan Rannikkopatteriston muistolaatta Kiltatalon seinässä

pitkäaikaiseen vuokrasopimukseen perustuva vuokra on lähes nimellinen.

alussa toteutettu saunaosaston peruskorjaus ja uudistaminen nykypäivää vastavaksi. Tärkeä investointi oli myös Kiltatalon liittäminen kaupungin vesijohto-

Paukkulan ampumaradan paviljonki v. 1989 ennen siirtoa Gerbyhyn Kiltataloksi

Ilmakuva Valkolinnasta 1950-luvulla

Valkolinnassa majoitetut sotilaspojat viettävät vapaa-aikaa jatkosodan aikana

Kiltatalo v. 2022

verkostoon. Alkuvuosina Vaasan Rannikkopatteristo toimitti veden säiliöillä talolle. Ilmalämpöpumpun hankinnalla tavoitellaan sähkölämmitteisen talon lämmityskustannusten alentamista ja miellyttävää sisäilmaa eri säillä. Vuonna 2020 uusittiin talon kaikki ikkunat sekä terassille johtava ovi. Kesällä 2022 on uusittu talon merenpuoleisen julkisivun laudoitus. Pääsalin kalusto on uusittu ja astiastoa on täydennetty erityisesti juhlaikäyttöä ajatellen. Laaja ulkoalue grillausmahdollisuuksineen, rantatoineen ja rantasaunoineen tuo erityisesti kesäaikaan talon käytölle merkit-

tävää lisäarvoa.

Vaasan Kiltatalo – Gil-lenas Hus i Vasa ry:n jäsenyhdistykset

Perustajajäsenet
J. Rintasen ampumaurheilun tuki ry
Merenkurkun Kilta ry
Vaasan Kiltapiiri – Vasa Gillesdistrikt ry
Vaasan Päällistöyhdistys ry
Vaasan Reserviläiset ry
Vaasan Reserviupseerikerho ry
Vaasan Reserviupseeripiiri – Vasa Reserofficedistrikt ry
Vaasan Rintama- ja sotaveteraanit - Vasa Front- och krigsveteraner ry

Vaasan Suomalainen Klubi ry
Vaasan Upseerikerho ry (lopettanut toimintansa)
Vasa Reservofficersklubb rf
Österbottens Försvarsgille - Pohjanmaan Maanpuolustuskilta rf
Myöhemmin liittyneet jäsenet
Pohjanlahden Laivastokilta ry
Pohjanlahden Merivartiokilta ry
Vaasan Lottaperinneyhdistys - Lotta Traditionsförening i Vasa ry

Ilkka Virtanen

Pohjanmaan Maanpuolustuskilta

Reservistbanan pånyttfödd – Reserviläisrata uudelleensyntynyt

Under åren 1998-2015 fanns det vid Jakobstads Skytteförenings (JSF) skjutbana i Jakobstad en så kallad reservistbana som var särskilt lämpad för tillämpat reservistskytte (SRA). I samband med markbyten mellan JSF och staden Jakobstad förlorades tyvärr dock banan. År 2020 kunde dock en ny bana tas i bruk i begränsad mån, enbart hagelvapen var tillåtna och det skulle dröja till sommaren 2022 innan banan slutligen var färdig varvid även pistol och gevär var tillåtna. PJ-RES och JSF har haft god kontakt med Österbottens Polisinrättning som konsulterats då det gällde bankonstruktioner.

Den första SRA-träningen med kulvapen kunde gå av stapeln 19.6.2022 då PJ-RES äntligen kunde återinviga reservistbanan. Den är nu större och kommer att möjliggöra skytte på flera platser samtidigt vid banan tack vare vallar som fungerar som ”mellanväggar”. 21 skyttar deltog i den första träningen som hade delvis ett Vietnamkrigstema.

Bild & text / kuva & teksti
Johan Irjala

Vuosina 1998-2015 oli Pietarsaaren Ampumaseuran (JSF) ampumaradalla niin kutsuttu reserviläisrata, joka sopi erityisen hyvin sovelletulle reserviläisammunnalle (SRA). JSFn ja Pietarsaaren kaupungin välisissä maakaupoissa rata

ikävä kyllä menetettiin. Vuonna 2020 pystyttiin ottamaan pienimuotoisesti käyttöön uusi rata, aluksi vain haulikko oli sallittu. Venyi kesään 2022 ennen kun rata oli lopulta valmis, jolloin myös pistooli ja kivääri oli sallittu. PJ-RES:l-

lä ja JSF:llä on ollut hyvät yhteydet Pohjanmaan Poliisilaitokselle, jota konsultoitiiin ratajärjestelyissä.

Ensimmäinen SRA-harjoitus luotiaseilla järjestettiin 19.6.2022 kun PJ-RES lopulta pystyi jälleen vihki-

mään reserviläisradan. Se on nyt entistä isompi ja mahdollistaa ammunnan samanaikaisesti useiden maavallien toimiessa ”väliseinänä”. 21 ampujaa osallistui ensimmäiseen harjoitukseen, jonka teema oli osittain Vietnamin sota.

Nivalan pojat heimosodissa

Suomalaiset vapaaehtoisjoukot tekivät vuosina 1918–1922 useita aseellisia retkiä itärajan taakse Itä-Karjalaan, Inkeriin ja Petsamoon sekä Suomenlahden yli Viroon. Nämä retket muodostavat itsenäisen Suomen sotahistoriassa kokonaisuuden, josta on vakiintunut nimitys heimosodat. Retkien tarkoituksena oli suomensukuisen heimon asuinalueiden liittäminen yhdeksi suureksi Suomeksi.

Heimosoturit, joita oli kaikkiaan vajaat 10 000, näkivät toimiansa oikeutuksen kumpuavan kansojen itsemääräämisoikeudesta – opista, joka ensimmäisen maailmansodan vuosina oli kulovalkean tavoin levinnyt ympäri Eurooppaa ja josta vapaussodan kautta vastaitsestänyt Suomiinkin oli esimerkki.

Nivalasta historialliselta

Keski-Pohjanmaalta heimosotiin lähti 38 nuorta miestä. Heidän tarinansa on kirjan kansiin saattanut tietokirjailija Pekka Vaara, joka on aiemmin julkaissut heimosotiin liittyen kaksikin teosta: *Viena 1918 – kun maailmansota tuli Karjalaan* (2018) ja *Viena 1919–1922 – kun neuvostovalta tuli Karjalaan* (2020). Uhtualla sukujuuret omaavalla ja Nivalasta lähtöisin olevalla Vaaralla oli siten hyvät edellytykset siirtyä yleisemmän tapahtumahistorian hallitsemisen kautta paikallisiin ihmiskohtaloihin.

Henkilötarinoiden kautta Vaara kertoo heimosoturien motiiveista lähteä vaarallisille retkille: seikkailunhalun lisäksi miehiä motivoi isänmaallisuus, bolševismin vastustaminen ja heimoaate. Moni pettyi,

kun retkien karu todellisuus paljastui eikä niitä myöhemmin paljoa muistellut. ”Se reissu olisi saanut jäädä tekemättä” sanoi eräskin Aunuksen retkelle osallistunut Nivalan poika kuolinvuoteellaan.

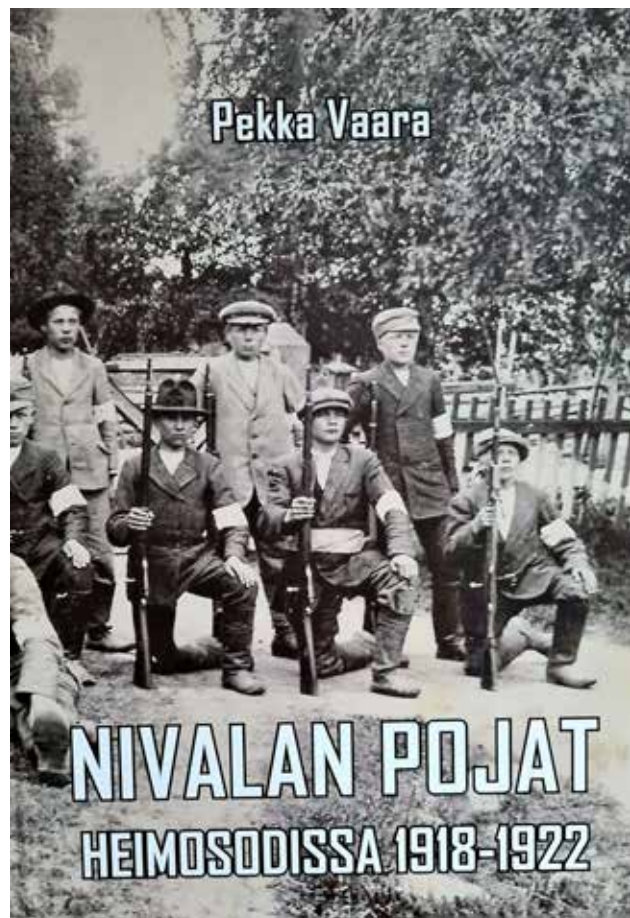
Kaksi nivalalaista heimosoturia kaatui Vienassa. Heistä toisen, Kiimasjärvellä tammikuussa 1922 ra’alla tavalla polttomurhatun Antti Marjonien kohtalo on erityisen tunnettu. Laajan aineiston pohjalta Vaara kirjoittaa tulleen vakuuttuneeksi, että punaupseeri Toivo Antikaisen saama elinkautustuomio oikeudenkäynnissä 1930-luvun puolivälissä oli ansaittu eikä poliittinen. Antikainen oli sotarikollinen, jonka hengenheimolaiset nyt riehuvat Ukrainassa.

Nivalan heimosoturien historia taitaa olla ensimmäisiä lajissaan, myöhempien sotien vastaavia

pitäjäkohtaisia veteraanimatrikkeleitä on pilvin pimein. Pekka Vaaran teksti on sujuvaa ja hän on hyvin perehtynyt aiheeseensa. Kirjaan sisältyy myös Olli Vilkkunan kirjoittama osio nivalalaisen kirjailijan ja itsenäisyysmiehen Kyösti Wilkunan toiminnasta Aunuksen retkellä 1919.

Jussi Niinistö

Pekka Vaara: *Nivalan pojat heimosodissa 1918–1922*. Nivala-Seura ry. 274 sivua. Kirjaa on saatavilla kotisivujen www.nivalapuoti.fi kautta.

Reserviläiset toivat ryhtiä venetsialaistorille

Jos ei ihan joka kerta samalla paikalla, mutta takuuvarmasti maakunnan reserviläisten ja MPK:n sininen infoteltta löytyy joka vuosi Kokkolan venetsialaistorilta. Reserviläiset ovat vakiinnuttanut paikkansa venetsialaisissa, joten sen päivämäärän Keski-Pohjanmaan Reserviupseeri- ja Reserviläispiirin paikalliset vapaaehtoiset ovat merkanneet kalentereihinsa hyvissä ajoin. Venetsialaista pahtumassa liikkuu paljon maakunnan ihmisiä ja he ovat siellä helposti tavoitettavissa. Täällä reserviläiset voivat esitellä omaa toimintaansa, onhan vapaaehtoinen maanpuolustuksemme muutenkin avointa ja luotamusta herättävää.

Sinisellä esittelyteltalla oli asetettu näytteille koulutuskäytössä olevia kertasinkoja, miinoja, viuhkapanoksia ja deaktivoituja sota-aikaisia perinneaseita. Jaossa oli myös esitemateriaalia, joista sai tietoa vapaaehtoisesta maanpuolustuskoulutuksesta, maakunta- ja paikallisjoukoista sekä reserviläistoiminnasta.

Puolustusvoimat ja Maanpuolustuskoulutus vastaavat kysyntään

Osastolla syntyi ihmisten kanssa spontaaneja keskusteluja omista varusmies- tai kertausharjoituskokemuk-

Maanpuolustajien esittelyteltta oli torilla yleisön kannalta helposti tavoitettavissa, ja rennolla venetsialaisilmeellä olleet ihmiset jututtivat reserviläisiä ihan kiitettävästi.

Kuva: Jonny Granvik

sista. Puhuttiin myös vakavasti maanpuolustuksen nykytilasta, Venäjän hyökkäyssodasta Ukrainaan ja Nato-jäsenyydestä. Puolustusvoimat on jo lisännyt kolmanneksella kertausharjoitusten määrää, ja MPK tuottaa edelleenkin sotilaallisia valmiuksia palvelevaa sekä varautumiseen ja turvallisuuteen liittyvää koulutusta kertausharjoitusten lisäksi. Tavalliset kansalaiset voivat niin halutessaan saada koulutusta arjen häiriötilanteissa ja poikkeuso-

loissa selviytymiseen. Kaikkien vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta kiinnostuneiden kannattaa liittyä oman paikkakuntansa reserviläis-/reserviupseeriyhdistykseen ja seurata MPK:n koulutuskalenteria <https://www.mpk.fi/Koulutuskalenteri> ja <https://www.mpk.fi/>, missä on ajankohtaista asiaa ja tietoa toiminnan perusteista. MPK:n toimintaan pääsee mukaan myös avustajina ja toimijoina erilaisissa ta-

pahtumissa. Kysy lisää MPK Pohjanmaan paikallistoimistoista ja tule mukaan!

Jouko Liikanen

Näillä pitkän linjan vapaaehtoisilla maanpuolustajilla riittää tietoa ja taitoa tarvittaessa tositoimiinkin, joten yleisö sai kyllä vastaukset kaikkiin esittämiinsä kysymyksiin.

Kuva: Jonny Granvik

Haastekilpailu sai maanpuolustajat liikkeelle

Haapajärven-Reisjärven Reserviläiset järjesti 30.7.2022 haastekilpailun. Haastoimme kilpailuun Haapajärven Reserviupseerit ja Varikon henkilökunnan.

Kilpailuun osallistui kuusi joukkuetta. Joukkue koostui kolmesta ampujasta: yksi ampui pistoolilla, toinen perinnekiväärillä ja kolmas reserviläiskiväärillä. Kilpailu oli tasaväkinen, ja tulokset parantuivat viime vuodesta.

Kilpailua sponsoroiti K-Supermarket Stoolperi.

Haastekisaan osallistujat

Tulokset:		4. Resups	233 p.
1. Res2	260 p.	5. Vartiosto	226 p.
2. Res1	252 p.	6. Res3	194 p.
3. Huru-ukot	241 p.		

Teksti: Markku Takala

Kuvat: Jukka Remes

Haastekisan voittajat

Haastekisan hopeajoukkue

Huru-ukot kolmantena

Keski-Pohjanmaan edustajien sijoitukset

RESUL:n SM-kilpailuissa

10.-11.9.2022 Kouvolassa ja Mikkelissä

Reservin ampumamestaruuskisat käytiin 10.-11.9.2022 Mikkelissä ja Kouvolassa. Kivääri- sekä pistoolilajit ammuttiin Mikkelin Kyröpellon ampumaradoilla ja pienoiskiväärilajit Kouvolan Tyrrin ampumakeskuksessa.

KOUVOLA

50 m:n kivääri makuu

Sarja H	
4. Uusivirta Jarno	601.0
5. Kaarta Mika	600.0
Sarja H 50	
3. Uusivirta Yrjö	592.5
Sarja H 70	
4. Kaarta Veikko	585.4
Sarja H 80	
2. Hakala Alpo	567.4
Joukkue	
Sarja H	
2. Keski-Pohjanmaa	1793,5
Uusivirta Yrjö	592,5
Kaarta Mika	600,0
Uusivirta Jarno	601,0

50 m 3 x 20 ls

Sarja H	
4. Uusivirta Jarno	528
5. Kaarta Mika	515
Sarja H 50	
3. Uusivirta Yrjö	529

50 m 2 x 30 ls

Sarja H 70	
5. Kaarta Veikko	549
Sarja H 80	
1. Hakala Alpo	536
Joukkue	
Sarja H	
3. Keski-Pohjanmaa	1572
Kaarta Mika	515
Uusivirta Yrjö	529
Uusivirta Jarno	528

MIKKELI

Pistooli 25 m

Sarja H 70	
5. Häkkinen Rauli	497
7. Maunuksela Hannu	472

Pistooli Pika-ammunta

Sarja H 70	
3. Maunuksela Hannu	489
5. Häkkinen Rauli	469

Isopistooli

Sarja H 60	
12. Harju Mauno	482
Sarja H 70	
3. Häkkinen Rauli	507
4. Maunuksela Hannu	506

Joukkue

Sarja H 50	
6. Keski-Pohjanmaa	1495

Itselataava kivääri kenttäammunta

Sarja H	
5. Uusivirta Jarno	254
Sarja H 60	
10. Harju Mauno	170
Sarja H 70	
3. Mehtälä Eino	174

Kivääri kenttäammunta

Sarja H 50	
3. Uusivirta Yrjö	217
Sarja H 70	
2. Hakala Alpo	247
4. Kauranen Martti	201
5. Mehtälä Eino	181
Joukkue	
Sarja H 50	
2. Keski-Pohjanmaa	599
Paras kivääriampuja	
2. Hakala Alpo	1350
4. Uusivirta Yrjö	1338

KILPAILUKUTSU

” JOUNIN VYÖ ”

Paikka Haapajärven Varikonrata

Aika Lauantaina 12.11.2022 alkaen klo 10.00

Lajit **Reserviläiskivääri 5.56–7,62x39**
Huom! Ei optisia tähtäimiä.
150 m, 5 koelaukausta.
10 kilpalaukausta paikallaan oleviin ja 6+6+6 kääntyviin tauluihin.

Pistooli 9 mm

25 m, 5 koelaukausta.
10+10 kilpalaukausta paikallaan oleviin tauluihin.
10+10 kilpalaukausta kääntyviin tauluihin parilaukauksina kahdesta lippaasta.

Kaikkien kilpalaukausten määrä on ampujan tulos (maksimi 680 pistettä).

Sarjat Vain yksi sarja

Voittaja saa vuodeksi haltuunsa kiertopalkinnon ja kolme parasta palkitaan mitaleilla.

Kilpailumaksu 20 €

Paikalla aseita” rajoitetusti ” ja patruunoita myynnissä ammuntaa varten.

Ammuttajat Kiväärirata: Jouko Paananen, 040 734 4063

Pistoolirata: Matias Löytynoja, 050 461 3032

Tervetuloa!

Jäsentenvälisissä ammunnoissa tiukka kisa

1. Matias Löytynoja 489 p.
2. Jarno Ojala 486 p.
3. Jukka Pekka Parttimaa 452 p.

Teksti ja kuvat:
Markku Takala

Haapajärven Varikonradalla järjestetyssä kilpailussa 16.7.2022 ratkottiin Haapa-

järven-Reisjärven Reserviläiset ry:n jäsentenvälinen paremmuus. Kilpailijoita

oli saapunut mukava porukka, ja pääsimme myös testaamaan yhdistyksen kalustoa.

Reserviläisten ja reserviupseerien ampumamestaruuskilpailut Haapajärvellä 11.-12.6.2022

Sotilaspika-ammunta 60 ls

Sarja Y	
1. Ari Vitakoski Haa-Reisj.	231
Sarja Y-50	
1. Korpr. Arto Kunelius Haa-Reisj	259
Sarja Y 60	
1. Väapeli Mauno Harju Haa-Reisj	508
Sarja Y 70	
1. Alik. Rauli Häkkinä Nivala	513
2. Majuri Eino Mehtälä Nivala	416

Isopistooli 30+30 ls

Sarja Y	
1. Ari Vitakoski Haa-Reisj	310
Sarja Y-50	
1. Korpr. Arto Kunelius Haa-Reisj	251
Sarja Y-60	
1. Väapeli Mauno Harju Haa-Reisj	470
Sarja Y-70	
1. Alik. Rauli Häkkinä Nivala	496
2. Majuri Eino Mehtälä Nivala	387

RA-3 10 ls 150 m

Y-sarja	
1. Jääkäri Jarno Uusivirta Nivala	85
2. Ari Vitakoski Haa-Reisj	28
Y-50	
1. Korpr. Arto Kunelius Haa-Reisj	81
2. Alik. Yrjö Uusivirta Nivala	55
Y-60	
1. Väapeli Mauno Harju Haa-Reisj	88
Y-70	
1. Ylil. Martti Kauranen Pyhäjärvi	85
2. Majuri Eino Mehtälä Nivala	70

RA-7 10 + 10 ls 150 m

1. Jääkäri Jarno Uusivirta Nivala	148
2. Ari Vitakoski Haa-Reisj	28
Y-50	
1. Alik. Yrjö Uusivirta Nivala	134
2. Korpr. Arto Kunelius Haa-Reisj	124
Y-60	
1. Väapeli Mauno Harju Haa-Reisj	152
Y-70	
1. Ylil. Martti Kauranen Pyhäjärvi	156
2. Majuri Eino Mehtälä Nivala	112

Pienoispistooli 30+30 ls

Sarja Naiset	
1. Hanna Riihijärvi	411
Sarja Y	
1. Ari Vitakoski Haa-Reisj	197
Sarja Y 50	
1. Korpr. Arto Kunelius Haa-Reisj	383
Sarja Y-60	
1. Väapeli Mauno Harju Haa-Reisj	489
Sarja Y-70	
1. Majuri Eino Mehtälä Nivala	466
2. Ylil. Martti Kauranen Pyhäjärvi	387

Kenttäammunta 10+10 ls 150 m

Sarja Y	
1. Jääkäri Jarno Uusivirta Nivala	155
2. Ari Vitakoski Haa-Reisj	11
Sarja Y-50	
1. Alik. Yrjö Uusivirta Nivala	173
2. Korpr. Arto Kunelius Haa-Reisj	20
Sarja Y-70	
1. Ylil. Martti Kauranen Pyhäjärvi	120
2. Majuri Eino Mehtälä Nivala	57
Sarja Y- 80	
1. Kapt. Alpo Hakala Kokkola	13

Nivalan Reserviupseerit ry:n syyskokous

pidetään 23.11 klo 18.00

Nivalan kaukolämmön tiloissa,
Hyttitie 5, Nivala

Laitosesittely ja kahvitarjoilu,
tervetuloa!

Hallitus

Haapajärven-Reisjärven Reserviläiset ry:n yleinen syyskokous

pidetään Reisjärvellä yhteisötila Vakassa,
Anjalantie 9 A

perjantaina 18.11. kello 18:30.

Johtokunta kokoontuu kello 18:00.

Tervetuloa uudet ja vanhat jäsenet!

Terveisin yhdistyksen pj. Jukka Remes

Kalajoen Reserviläiset ry:n syyskokous

Kokous pidetään Rautio Toolsilla,
Kalajoentie 21,

tiistaina 4.10.2022 klo 18.00 alkaen.

Terveisin,

Puheenjohtaja Jari Kerola, 040 643 1660

KESKI-POHJANMAAN
MAANPUOLUSTAJIEN PIIRI RY:n

VUOSIKOKOUS

Paikka: MPK:n toimisto,
Torikatu 40, 5. krs,
67100 Kokkola

Aika: ti 1.11.2022 klo 18.00

Ohjelma:
Valtakirjojen tarkastus klo 18.00 –
18.00 Vanhojen piirien piirihallitukset
18.30 Vanhat piirit
19.00 Keski-Pohjanmaan Maanpuolustajien
piiri ry:n
VUOSIKOKOUS

**MPK:n ampumaviikonloppu
Kalajoella 29.–30.10.2022**

Ilmoittautumiset netissä 16.10. mennessä
MPK:n koulutuskalenterin kautta
(MPK > Koulutuskalenteri).
Paikka on Särkkäinportin radalla,
Hiihtomajantie, 85100 Kalajoki,
ensimmäinen rata 100 m.

Lauantaina 29.10. naisten ammunnat (Ammun-
nan peruskurssi kiväärillä naisille (SOTVA-am-
munnat 0-4))

Sunnuntaina 30.10. yleiset ammunnat (Am-
munnan peruskurssi kiväärillä (SOTVA-am-
munnat 0-4)).
Ammunnat järjestetään yhteistyössä Kalajoen
Reserviläisten kanssa.

Lisätietoja: kurssinjohtaja Jari Kerola,
puh. 040 643 1660

TEVI

OP Joki-Pohjanmaa

Himanka, Nivala, Perho

010 256 5001

op.fi/joki-pohjanmaa

Yhdessä yli kaikkien aikojen.

Pohjanmaan Maanpuolustaja on

Keski-Pohjanmaan Maanpuolustajien piiri ry:n,
Autojoukkojen Keski-Pohjanmaan Kilta ry:n ja
Österbottens Försvarsgille – Pohjanmaan Maanpuolustuskilta rf:n
tiedotus- ja jäsenlehti.

Talousasiat: Rauno Hauta-aho, 040 581 7412
rauno.hauta-aho@sok.fi

Paino: Botnia-Print Oy, Kokkola

**POHJANMAAN
MAANPUOLUSTAJA**

Päätoimittaja: Jouko Liikanen P. 044 558 2603
paatoimittaja@kpmaanpuolustajat.fi
www.kpmaanpuolustajat.fi

Aineistopäivät:

Talvisodan päättymisen 13.3.
Marskin syntymäpäivä..... 4.6.
Haminan rauha 1809 19.9.
Itsenäisyyspäivä..... 6.12.

OSOITTEENMUUTOKSET

RES: (09) 4056 2040
toimisto@reservilaisliitto.fi

RUL: (09) 4056 2054
toimisto@rul.fi

K-P Maanpuolustajien piiri ry

Sami Pokki 050 63 922
sami.pokki@gmail.com

Autojoukkojen Kilta:
Ari Olli 050 375 4257
ari.am.oli@gmail.com

**Österbottens Försvarsgille –
Pohjanmaan Maanpuolustuskilta rf**
Arja Rantanen 050 524 4731
arjarantanen24@gmail.com